

**UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**Habitatul rural La Tène timpuriu și mijlociu din Banat și sudul Crișanei
(sec. IV-III a.Chr.)**

COORDONATOR:

Prof. univ. dr. Florin DRAȘOVEAN

DOCTORAND:

Malvinka URÁK

CLUJ NAPOCA

2020

Cuprins

Volumul I.

1.Introducere	4
1.1.Argument	4
1.2.Spațiul geografic și cultural-cronologic	5
1.3.Stadiul cercetărilor	12
2.Prezentarea descoperirilor	18
2.1.Așezarea de la Giarmata – <i>Baraj</i> , com. Giarmata, jud. Timiș	18
2.1.1. Topografie și peisajul arheologic	18
2.1.2. Condiții de descoperire și istoricul cercetării sitului	18
2.1.3. Prezentarea complexelor epocii La Tène	19
2.2. Așezarea de la Cicir - <i>La gropi</i> , com. Vladimirescu, jud. Arad	34
2.2.1. Topografie și peisajul arheologic	34
2.2.2. Condiții de descoperire și istoricul cercetării sitului	35
2.2.3. Prezentarea complexelor epocii La Tène	36
2.3. Așezarea de la Sânanndrei - <i>Ocsăplaț</i> , com. Sânanndrei, jud. Timiș	38
2.3.1. Topografie și peisajul arheologic	38
2.3.2. Condiții de descoperire și istoricul cercetării sitului	39
3. Definierea tipului de habitat și a elementelor specifice	40
3.1. Topografia siturilor	40
3.2. Organizarea și structura de așezare	43
3.3. Tipologia complexelor de habitat	46
3.4. Interpretări funcționale	49
4. Analiza materialului arheologic rezultat din contexte arheologice	54
4.1. Materialul ceramic	55
4.1.1. Metodologia și terminologia abordată în analiza materialului ceramic	55
4.1.2. Analiza tehnologică a materialului ceramic	59
4.1.3. Analiza formală a materialului ceramic	79
4.1.3.1. Clasificarea formală a ceramicii modelate la mâna	82
4.1.3.2. Clasificarea formală a ceramicii modelate la roată	97
4.1.4. Analiza combinată a categoriilor ceramice și a formelor de vase; încadrarea cultural-cronologică a materialului ceramic	115
4.2. Obiecte din lut ars	127
4.2.1. Fusaiole	127

4.2.2. Rondele sau jetoane ceramice	130
4.2.3. Greutăți de război de țesut	131
4.2.4. Obiecte de lut cu funcționalitate neclară	132
4.3. Obiecte din sticlă și sapropelit	136
4.3.1. Brățări de sticlă	136
4.3.2. Brățări de sapropelit	144
4.4. Obiecte metalice	145
4.4.1. Obiecte din fier	145
4.4.2. Obiecte din bronz	145
4.5. Obiecte litice	149
4.6. Obiecte din os și corn	150
4.6.1. Obiecte din os	150
4.6.2. Obiecte din corn	150
4.7. Analiza materialului arheozoologic	152
5. Concluzii	169
6. Repertoriul siturilor	175
7. Abrevieri bibliografice, bibliografie	209
8. Anexe	243
8.1. Lista hărților și a planșelor	243
8.2. Hărți	249
8.3. Planșe	262

Volumul II.

1. Baza de date	
1.1. Baza de date a fragmentelor ceramice de la Giarmata – <i>Baraj</i>	4
1.2. Baza de date a fragmentelor ceramice de la Cicir – <i>La gropi</i>	303
1.3. Baza de date a fragmentelor ceramice de la Sânnandrei – <i>Ocsăplaț</i>	387

Cuvinte cheie

A doua epocă a fierului; perioada La Tène; orizontul celtic; colonizare; așezare; habitat; forme ceramice; analiză tehnologică; structură de așezare; activități meșteșugărești; interacțiuni; influențe culturale.

Rezumat

Lucrarea de față dorește o sinteză a culturii materiale precum și a habitatului comunităților rurale de la mijlocul sec. IV și până către sfârșitul sec. III a.Chr din zona de câmpie a Banatului și sudul Crișanei. Materialul analizat, cu excepția inventarului unui complex de locuire de la Cicir, este inedit în totalitate. În cadrul lucrării sunt prezentate și analizate trei segmente de așezări, cu structurile de locuire specifice și inventarul aferent. Astfel, sunt descrise și analizate 25 complexe cu caracter de habitat și un număr de 6774 de fragmente ceramice, cea mai voluminoasă categorie de artefact din cadrul analizei, la care se adaugă accesorii vestimentare, obiecte și unelte de uz casnic și un bogat material osteologic, constituit din resturile faunei domestice și sălbatice recoltate din situri. Analiza detaliată, prin studierea atât a formei de habitat, cât și a culturii materiale a comunității și-a propus să aducă un aport de informații în completarea imaginii despre viața cotidiană a comunităților perioadei vizate, definite până la acest moment exclusiv prin prisma descoperirilor funerare. Efortul nostru de a defini ceramica cât mai obiectiv, prin apelul la baze de date asociate unor soft-uri care permit interogări sau produc vizualizări grafice a analizelor statistice multivariate, este o încercare de obiectivare a analizei, de eliminare a subiectivului indus de cercetarea de natură clasică.

Studierea detaliată, definirea acritică a ceramicii ca artefact esențial, proiectează o imagine mai completă, numeroase aspecte legate de viața unei comunități cum ar fi, producția meșteșugărească, practicile culinare, aspecte legate de economie, poartă amprenta unor interacțiuni care prin alte mijloace nu poate fi sesizate. Ceramică, prin volumul și diversitatea ei, conferă posibilitate studierii unui registrului mai larg de aspecte legate de cotidian, clarificând probleme generale legate de influențe culturalele și manifestările identitare ale unor categorii care nu pot fi abordate în mod direct prin alte metode, și care nu se reflectă în înmormântările perioadei.

Lucrarea este structurată în două volume distincte, primul volum fiind alcătuit din cinci capitole, urmate de un repertoriu al siturilor epocii, anexe și un al doilea volum, care conține baza de date a materialului ceramic exportat în format text.

Primul capitol, de **introducere**, conține aspecte generale referitoare la subiectul analizat, expune motivațiile alegerii temei de cercetare, oportunitatea acestui demers în cadrul studierii celei de a doua epoci a fierului. Sunt prezentate criteriile pe baza cărora s-au stabilit limitele spațiale și temporale ale cercetării, fiind subliniată importanța interpretării descoperirilor într-un context geografic și istoric unitar care, evident, nu ține cont de actuale granițe administrative (aria de studiu se întinde peste granițele a trei țări vecine: România, Ungaria și Serbia). O scurtă trecere în revistă a importantelor momente din istoria regiunii, premergătoare momentului colonizării estului Bazinului Carpatic de către celți dorește să creeze o bază pentru înțelegerea fenomenelor culturale care se manifestă în cadrul coordonatelor cronologice analizate. Enumerarea secvențelor esențiale din istoricul cercetării celei de al doilea epoci a fierului și-a propus să contribuie la înțelegerea stadiului cercetării actuale și prin contrast, aportul inedit al prezentei lucrări.

Al doilea capitol **prezintă descoperirile** arheologice din cadrul celor trei situri analizate. Fiecare sit este prezentat și analizat separat, prin prisma mediului înconjurător, a peisajului arheologic a microregiunii, urmată de o succintă prezentare a condițiilor de descoperire a siturilor, iar mai apoi de o descriere detaliată a complexelor, a inventarului acestora și reprezentarea grafică a structurilor descrise.

Situl de la Giarmata – *Baraj*, cercetat în toamna anului 2011, care reprezintă totodată și punctul de pornire a analizei și baza de comparație pe tot parcursul analizei, a furnizat un număr de 19 complexe care pot fi datate cu certitudine în subfazele LT B2-C1, pe lângă cele 28 de complexe care acoperă sfârșitul epocii bronzului, perioada timpurie a epocii fierului și secolele IX-X p.Chr. În cadrul sitului de la Cicir – *La gropi*, cercetat între 1965-1969, sit de asemenea multistratificat, cu trei nivele distincte de locuire, patru construcții patrulater, adâncite în pământ pot fi datate în perioada vizată de noi, 14 complexe aparținând perioadei sarmatice și un număr necunoscut de structuri arheologice perioadei medievale târzii, distruse de arătură. Cele două complexe de locuire surprinse în tell-ul epocii neolitice de la Sânanndrei, în nivelul superior al depunerilor antropogene, au o datare similară cu cele surprinse în siturile anterior pomenite.

Al treilea capitol își propune să **definească tipul de habitat și elementele specifice ale acestora**, întâlnite în cadrul celor trei situri cercetate. Pentru a surprinde raționamentul în alegerea amplasamentului așezărilor, punctele de descoperire au fost suprapuse pe diferite hărți geografice, cum ar fi a rețelei hidrografice sau a tipurilor de sol a zonei studiate. Constatările rezultate din analiza organizării interne a așezărilor și a tipurilor de complexe sunt prezentate și discutate într-un context mai larg al descoperirilor similare din orizontului cronologic studiat

și este prezentată și o revizuire a diferitelor abordări de interpretare în cercetarea locuirii epocii La Tène în centrul Europei și în partea central-estică a acestuia. Tipurile de așezări întâlnite în zona studiată de noi se încadrează în categoria așezărilor de tip fermă, poziționate în puncte cu soluri bogate în minerale, propice agriculturii și cu o bună drenare a apei, în locații ferite de inundații. Complexele sunt în totalitate adâncite, cu planimetrie și adâncimi diferite de la sit la sit, dar cu analogii atât în zona transilvăneană sau zona Tisei Superioare, dar și în Slovacia, Cehia sau Austria. Lipsa materialului *in situ* sau a unor elemente de construcții solide îngreunează interpretarea funcțională a complexelor analizate, totuși, o propunere de tipologizare, care mai degrabă urmărește forma și dimensiunea, și nu prezența sau lipsa gropilor de par și stâlp, o abordare frecvent utilizată în reconstituirea construcțiilor adâncite din perioadă, dorește să ofere noi perspective în interpretarea acestor complexe. Acest demers, respectiv, o abordare din punct de vedere funcțional, este verificată și prin metoda de analiză a grupării complexelor în funcție de inventarul lor cu ajutorul metodei de analiză de cluster, rezultatele confirmând că umplutura acestor complexe este formate succesiv, în faza de post-abandon a complexelor, iar conținutul și funcționalitate complexelor nu prezintă neapărat o corelație strictă, o relație de determinare.

Al patrulea capitol, care reprezintă totodată și partea cea mai importantă a lucrării și aduce volumul cel mai relevant de informații inedite, constă în **analiza materialului arheologic rezultat din contextele arheologice**. Inventarul arheologic este grupat în funcție de materia primă folosită la realizarea acestora, astfel fiind distinse vase ceramice, obiecte de lut ars, obiecte din sticlă și sapropelit, obiecte metalice, obiecte din piatră, os și corn, și materialul arheozoologic. Analiza materialului ceramic pornește cu prezentarea detaliată a metodologiei abordate, fiind expusă terminologia propusă și pașii de analiză urmați. Un număr total de 6774 de fragmente ceramice sunt analizate, dintre care 5020 de fragmente provin din complexele de locuire din cadrul așezării de la Giarmata, 1400 de fragmente sunt recuperate din complexele de la Cicir, iar cele două construcții de la Sânanndrei contribuie cu un număr de 354 de fragmente ceramice la analiza comparativă a veselei așezărilor. Analiza tehnologică a materialului ceramic, care urmărește stabilirea categoriilor ceramice prin definirea caracteristicii incluziunilor și a lutului ales pentru modelare, a tipurilor de paste astfel obținute, a modalităților de tratament de suprafață și ardere la care formele ceramice au fost supuse rezultă în definirea a 11 mari categorii ceramice (șase categorii în cadrul ceramicii lucrate la mână: CMFO; CMFI; CMZG; CMGO; CMGM; CMGI; cinci categorii în cadrul ceramicii modelate la roată: CRFO; CRFI; CRZG; CRGO; CRGI). Analiza formală, tipologică, urmează a grupare detaliată a formelor de vase pe baza aspectului morfologic, fiind definite forme

lucrate la mână și forme lucrate la roată precum și tehnicile și tipurile de ornamente identificate. Astfel, zece tipuri de vase și subvariantele acestora au fost propuse pentru ceramica modelată de mână și nouă pentru ceramica modelată la roată. După o expunere a posibilităților și limitărilor în stabilirea unor grupuri funcționale de vase, analiza tehnologică este corelată cu cea formală, astfel fiind stabilite două mari categorii de veselă, cea de masă și cea de bucătărie/utilitară. Din totalul de fragmente analizate, pe baza metodei numărului estimativ de vase reprezentate (EVREP) sunt identificate și încadrate tipologic 242 de vase în cazul așezării de la Giarmata, dintre care vesela de masă conține 135, a doua categorie funcțională 107 de vase. La Cicir, 124 de vase au putut fi identificate și atribuite tipologic, care se împart între cele două mari categorii funcționale în număr de 57, respectiv 67 de vase. În asamblajul ceramic de la Sânanndrei 31 vase au putut fi definite tipologic, dintre care 14 alcătuiesc categoria veselei de masă, 17 au funcționalitate legată de prepararea alimentelor. Observațiile referitoare la interdependența dintre tehnică și formă, precum și cele despre încadrarea cultural-cronologică a acestor vase sunt expuse la finalul acestui capitol.

Obiectele de lut ars, descoperite în număr relativ mare în cadrul așezării de la Giarmata – *Baraj*, reprezentate de fusaiole și greutăți de război de țesut, sunt dovezi indirecte a activității de tors și țesut. Producția locală a textilelor este sugerată atât prin aceste obiecte uzuale, cât și numărul mare de oase de ovine, sursa primară a lânii folosite pentru producția de fire toarse, mai apoi țesute în forma unor textile.

Fragmentele de brățări de sticlă, prezente în cadrul așezărilor de la Giarmata și Cicir sunt dovezi ale unui comerț activ și de distanță, iar un model mai bogat decorat, realizat din sticlă albastru de cobalt, descoperit în așezarea de la Giarmata, tip de brățară considerată specifică zonei estice a culturii materiale celtice, constituind totodată unul dintre cele mai rare tipuri de brățări, reprezintă și un bun de prestigiu pentru posesorul acestui tip de accesoriu.

Obiectele metalice, puține la număr și deteriorate, fragmentare, deseori cu funcționalitate incertă, denotă valoarea intrinsecă a materiei prime și a uneltelor și obiectelor realizate din acest metal, obiectele lăsate în urmă fiind în totalitate obiecte deteriorate și imposibile de folosit. Elementele de accesoriu de bronz, brățara din sârmă ondulată sau fibulele de bronz arată conexiuni atât cu mediul central-european, cât și cel aflat la sud de Dunăre, spre Balcani. Apariția unor fibule timpurii, databile la finele primei epoci a fierului în asociere cu unele tipuri de broșe cu o datare bine definită la finalul La Tene-ului timpuri, începutul La Tene-ului mijlociu denotă păstrarea unor tradiții și obiceiuri locale a membrilor comunităților noi formate prin simbioza populațiilor locale și a celor veniți în diferitele valuri de colonizări. Obiectele de piatră, cute, zdrobitoare, pisăloage și fragmente de râșniță, sunt realizate din

cuartitele din depozitele de pe terasele Pleistocene locale sau din rocile magmatice din falia vulcanică Lucăreț-Sanovița. Aceste obiecte sunt dovezi indirecte, dar incontestabile a prelucrării cerealelor pentru consum.

Obiectele de os și corn vin în completarea paletelor de unelte alături de cele de metal folosite de către membrii comunității, iar starea fragmentară sau deteriorată a acestora explică motivul pentru care acestea au fost lăsate în urmă.

Bogatul materialul arheozoologic de la Giarmata arată o bună situație economică a comunității respective, un consum de carne diversificat și o utilizare pe mai multe paliere a șeptelului. Bovinele sunt mai întâi folosite în cadrul muncilor agricole, la tracțiune, ca mai apoi să se transforme în sursă de hrană. Ovicaprinele contribuie la producția produselor lactate, completând dieta alimentară, ovinele însă, prin blană, furnizează și materia primă pentru producția de textile. Consumul de carne este completat de carnea de suine, iar alimentației trebuie adăugată și consumul de ou și probabil de carne de pasăre, fiind prezentă și familia galinaceelor. Caii, prezenți în materialul osos, pot avea și ei o utilizare multiplă, oasele acestei specii, descoperite în așezarea de la Giarmata, prezentând urme de tăiere. Fauna comunității este completată de prezența canidelor, și de unele specii vâdate, cum ar fi cerbul, dar și castorul.

Al cincilea capitol, cel de încheiere, este dedicat **concluziilor**. Sunt formulate acele observații și caracteristici, care au fost evidențiate pe parcursul analizei structurii de habitat și a culturii materiale. Astfel, se poate afirma că transformările intervenite în cadrul comunităților celtice central-europene de la începutul epocii La Tène au declanșat un lanț de evenimente care au avut repercusiuni și în estul Bazinului Carpatic. Aceste schimbări au generat o migrație a populațiilor, grupuri de indivizi pornind spre estul și sudul Bazinului Carpatic, un prim efect major, bine documentat arheologic fiind tocmai generalizarea culturii materiale de tip La Tène. Urmele arheologice ale acestei colonizări treptate se regăsesc și în zona studiată, numărul lor fiind în continuă creștere în ultimele decenii. Până nu demult, orizontul celtic din Banat și sudul Crișanei era cunoscut printr-un șir de necropole databile în faza LT B2 și LT B2-C1. Aceste descoperiri se concentrează de-a lungul cursului inferior a Mureșului și a Munților Banat, cu unele cimitire și în zona orașului Vrșac sau în vestul Banatului. Aceste cimitire sunt fondate de valurile de coloniști care coboară din nord-vestul României, cei înmormântați fiind membrii unor comunități stabilite încă dinaintea invaziei sudice, eveniment ce are loc între 280-277 a.Chr. După finalul nefericit, o parte dintre participanți revin, iar pentru zona studiată acest moment este marcat de cimitirul de la Remetea Mare – *Gomila lui Pituț*.

Ca o completare a acestei imagini schițate pe baza analizelor inventarelor funerare, vin detaliile rezultate din studierea celor trei așezări contemporane de la Giarmata – *Baraj*,

Cicir – *La gropi* și Sânaandrei – *Ocsăplaț*, databile în LT B2-C1, pentru a oferi o perspectivă a vieții cotidiene. Nivelul și procesul de interacțiune între cele două comunități, al celor veniți din vest și a comunităților locale diferă de la o regiune la alta, cazul așezărilor analizate prezentând o situație în care se poate vorbi de o simbioză, de o conviețuire pașnică a celor două populații. Așezările analizate, cu caracter preponderent rural, sunt amplasate pe terasele fertile ale cursurilor de apă. Un aspect interesant este reprezentat de caracterul rural și în cazul noi veniților, scopul colonizărilor fiind probabil cel de a achiziționa și controla terenuri fertile pentru agricultură și creșterea animalelor.

Vesela comunităților analizate prezintă aspecte tehnologice care denotă cunoașterea calităților materiei prime utilizate, astfel vasele sunt executate în principal conform unor criterii practice. Vesela realizată la mână, cu un aspect mai grosier este destinată gătitului, textura și grosimea vaselor realizate iau în considerare șocul termic căruia sunt supuse, observație valabilă și pentru oalele de gătit lucrate la roată. Acestea din urmă au o textură cu porozitate mai mare, fiind degresate cu incluziuni organice sau șamotă, componente care sporesc rezistența vaselor la schimbările de temperatură. Vesela fină, lucrată în egală măsură manual și la roată, prezintă un aspect uniform, calitativ, pereții vaselor sunt subțiri, fin lucrate, cu o textură omogenă, degresant atent ales. De asemenea, folosirea ambelor categorii ceramice, cea de tradiție locală alături de forme celtice central-europene argumentează ideea integrării comunităților locale. Tehnologia de modelare este aleasă în funcție de utilitate, iar preluarea unor forme până atunci întâlnite doar la comunitățile locale, cum sunt bolurile cu buza invazată, denotă și o diversificare a gastronomiei, fiind vorba de forme transpuse pe tehnica modelării la roată, nespecifice lumii central-europene. Această integrare, simbioză a comunităților și a obiceiurilor acestora, pare să fie susținută și prin renunțarea la producția unor forme cunoscute din Europa centrală, cum ar fi vasele de tip *Linsenflache*, locul lor fiind preluat de forme mai arcuite, cu gâtul mai scurt, care rezonază cu forme din fondul local. În completarea veselei de băut se adaugă cămile și ceștile cu o toartă, cunoscute încă din orizontul pre-celtic din numeroase descoperiri, care sunt produse în cadrul acestor comunități nu doar la mână, dar și la roata olarului. Analogiile formelor ceramice arată influențe din direcții multiple, unele tipuri de situle având paralele în Austria de jos și Transdanubia, iar formele modelate la mână, cum ar fi castroanele cu fațete oblice și posibilul fragment de fructieră arată influențe din Transilvania. Oalele mici modelate la mână, cu pereți drepecți sau arcuiți sunt forme din fondul local a primei epoci a fierului, întâlnite și în mediul scitic.

Calitatea bună a arderii veselei presupune existența cuptoarelor de ars ceramica cu cameră dublă de ardere, ce oferă posibilitatea reglării și controlului temperaturii. Faptul că

astfel de cuptoare nu au fost surprinse în cadrul așezărilor studiate nu exclude utilizarea acestora, deoarece amplasarea acestor instalații în zone distincte de cele de locuire, deseori la o distanță mai mare este probabilă din motive de siguranță, sursa de foc prezentând risc de incendiu pentru clădirile așezărilor.

Alimentația, alcătuită din cereale și carne, este completată cu produse lactate și cel mai probabil cu ouă. În lipsa analizelor reziduale sau de lipide nu ne putem forma o imagine completă asupra gastronomiei, dar prezența în număr mare a formelor ceramice deschise poate sugera consumul unor alimente gătite de consistență mai solidă. Dimensiunea acestor vase arată o preponderență a bolurilor în cazul așezării de la Giarmata, forme de vas folosite pentru mâncatul individual; în contrast cu vasele de acest tip la Cicir și Sânanndrei apar variantele cu diametre mai mari, sugerând consumul alimentelor în cadrul unor grupuri mai mari, sau împreună cu o parte a comunității.

Artefactele analizate arată un model de viață care se bazează pe auto susținere, autarhic unde alături de agricultură și creșterea animalelor se poate vorbi despre o activitate artizanală bine definită și dovedită prin artefactele recuperate din umplutura complexelor de locuire, piese ce probează pentru procesarea cerealelor, producția textilă, a vaselor ceramice precum și practicarea pescuitului pe lângă vânat și prelucrarea pieilor.

Accesoriile vestimentare dovedesc influențe culturale din mai multe direcții, dar și un atașament față de tradițiile proprii sau de familie.

Privit în ansamblu, interacțiunea culturală se reflectă atât prin obiceiul culinar și vesela care prezintă o imagine de totală uniformizare, dar și prin relațiile sociale și posibilele interacțiuni de schimb sau comerț, fiind dovedită o legătură atât cu spațiile central-europene, cât și cu teritoriile intracarpatic.

Finalul acestor așezări, precum și dispariția comunităților ce au locuit în aceste așezări trebuie interpretat ca un eveniment care s-a întâmplat în mod deliberat și nu la presiunea unor evenimente majore. Lipsa artefactelor *in situ*, a pieselor intacte sugerează că abandonarea a avut loc pașnic, iar obiectele de valoare nu au fost lăsate în urmă, comunitățile mutându-se probabil în altă parte. Cât despre durata de funcționare a acestora așezări și a descoperirilor ceramice și de accesorii vestimentare, specifice finalului La Tène-ului timpuriu și începutului subfazei mijlocii, putem presupune abandonul acestora în a doua jumătate a secolului al III.-lea a.Chr. și începutul secolului al II.-lea a.Chr.

Tot primului volum îi mai aparține și un repertoriu de situri din zona studiată, ce conține 85 de puncte cu urme ale culturii materiale ce provin din descoperiri fortuite de artefacte, descoperiri cu caracter funerar, descoperiri a unor urme de locuire semnalate din cercetări de

suprafață, sau urmele unor așezări verificate prin săpătură, dintre acestea unele inedite pentru cea de-a doua epocă a fierului.

Informațiile din text sunt completate cu figuri, grafice, tabele, hărți și planșe, și un al doilea volum, o anexă generoasă, care conține baza de date referitoare la asamblajele ceramice de la Giarmata – *Baraj*, Cicir – *La gropi* și Sâna Andrei – *Ocsăplaț*.

Bibliografie:

- Abbnik 1999 Abbink, A. A., *Make it and break it: The cycles of pottery. A study of the technology, form, function and use of pottery from the settlements at Uitgeest-Groot Dorregeest and Schagen-Muggenburg I, Roman period, North-Holland, the Netherlands*. Leiden: University of Leiden, Faculty of Archaeology.
- Abd El Karem 2009 Abd El Karem, M. A., Die spätlatènezeitlichen Tierknochenfunde des Simonbauerfeldes auf dem Dürrnberg, Salzburg. *Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien. Serie A für Mineralogie und Petrographie, Geologie und Paläontologie, Anthropologie und Prähistorie* 110A, pp. 133-154.
- Adams, Adams 1991 Adams, W. Y., Adams, E. W., *Archaeological typology and practical reality. A dialectic approach to artifact classification and sorting*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Arnold 1985 Arnold, D. E., *Ceramic theory and cultural process*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Arnold 2005 Arnold, D. E., Linking society with the compositional analyses of pottery: a model from comparative ethnography In: Livingston Smith, A., Bosquet, D., Martineau, R. (eds.): *Pottery manufacturing processes: reconstitution and interpretation. Acts of the XIVth UISPP Congress, University of Liege, Belgium, 2-8 September 2001*. BAR International Series 1349. Oxford: Archaeopress, pp. 15-21.
- Arnold 2006 Arnold, D. E., The threshold model for ceramic resources: a refinement. In: Gheorghiu, D. (ed.): *Ceramic Studies. Papers on the social and cultural significance of ceramics in Europe and Eurasia from prehistoric to historic times*. BAR International Series 1553. Oxford: Archaeopress, pp. 3-10.
- Babinszki 2017 Babinszki, E., Pocsolyatérkép. *Élet és Tudomány* 72 (29), pp. 911–913.
- Badea et alii 1983 Badea, L., Gâștescu, P., Velcea, V., *Geografia României, Geografie fizică*, București: Editura Academiei.
- Bader 1983 Bader, T., 1983. Die Fibeln in Rumänien. *Prähistorische Bronzefunde XIV/6*. München: CH Beck'sche Verlagsbuchhandlung.
- Bader 1999 Bader, T., Rekonstruktion und Nachbau frühkeltischer Baubefunde im Keltenmuseum Hochdorf/Enz. In: Jerem E., Poroszlai I. (eds.): *Archaeology of the Bronze and Iron Age: Experimental archaeology*,

- environmental archaeology, archaeological parks. Proceedings of the International Archaeological Conference, Százhalombatta, 3-7 october 1996. Budapest: Archaeolingua, pp. 221-238.*
- Bálint 1941 Bálint A., Csanád, *Arad és Torontál k.e.e. Vármegyék Régészeti áttekintése*. Csanád vármegyei Könyvtár 37, Makó.
- Balogh 2008 Balogh Cs., Ásatási dokumentáció, 4/514, <https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/1376> (accesat 26 august 2019)
- Balogh 2010 Balogh Cs., Óföldrak, Gencs-hát. *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 299-300.
- Banner 1926 Banner, J., 1926. *Jelentés a magyarcsanád-bökényi próbaásatásokról*. Szeged Városi Nyomda.
- Banner 1929 Banner J., A szőregi La Tène temető. *Dolgozatok a Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem Archaeologiai Intézetéből* 5, pp. 90-114.
- Banner 1936 Banner J., Régészeti kutatások Szegeden. *Dolgozatok a Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem Archaeologiai Intézetéből* 24, pp. 242-285
- Barber 1991 Barber, E. J. W., *Prehistoric Textiles. The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Age with Special Reference to the Aegean*. Princeton: University Press.
- Barbu et alii 1999 Barbu, M., Hurezan, G. P., Hügel, P., Pădureanu, E. D., *Repertoriul arheologic al Mureşului Inferior, Judeţul Arad*. Timişoara: Editura Orizonturi Universitare.
- Baron 2005 Baron, A., Origine et provenance des objets en « lignite » à l'Âge du Fer: essai de détermination. *Mémoire de D.E.A*, sous la direction de A.-M. Adam, Université Marc Bloch, Strasbourg, Juin 2005.
- Baron 2006 Baron, A., Le « lignite » à l'âge du Fer: caractérisation et provenance. *Bulletin de l'Association française pour l'étude de l'âge du fer* 24, pp. 9-12.
- Baron et alii 2007 Baron, A., Gratuze, B., Querré, G., Les objets de parure en black shales à l'Âge du Fer en Europe celtique: recherche de provenance par l'analyse élémentaire (LA-ICP/MS) / Ornament artefacts in black shales in the Iron Age in Celtic Europe: research of origin by elementary

- analysis (LA-ICP/MS). *ArchéoSciences, Revue d'archéométrie* 31 (1), pp. 87-96.
- Bartosiewicz 2007a Bartosiewicz, L., Les objets d'os travaillés. In: Szabó, M., Tankó, K., Czajlik, Z. (eds.): *La nécropole celtique à Ludas-Varjú-dűlő*. Budapest: L'Harmattan, pp. 273-274.
- Bartosiewicz 2007b Bartosiewicz, L., Ossements animaux In: Szabó M. (ed.) *L'habitat de l'époque de La Tène à Sajópetri–Hosszú-dűlő*. Budapest: L'Harmattan, pp. 285-306.
- Baxter 2016 Baxter, M., *Multivariate Analysis of Archaeometric Data: An Introduction* [Online]. Available at: https://www.academia.edu/24456912/Multivariate_Analysis_of_Archaeometric_Data_An_Introduction (accesat 02 februarie 2019).
- Beech 1998 Beech, A., Animal bones from Mšecké Zehrovice. In: N. Venclova (ed.): *Mšecké Zehrovice in Bohemia: Archaeological Background to a Celtic Hero 3rd-2nd cent.* Sceaux: Kronos, pp. 225-258.
- Bejan, Tănase 2001 Bejan, A, Tănase, D., 60. Dudeștii Vechi, com. Dudeștii Vechi, jud. Timiș. [Online]. Available at: <http://cimec.ro/Arheologie/CronicaCA2001/main.htm> (accesat 28 septembrie 2019)
- Bejinariu et alii 2015 Bejinariu, I., Avram, D., Pop, H., Deac, D., Sana, V.D., Georgescu, V. Ș., Heroi, A., 93. Autostrada Lugoj-Deva, lot 2, km. 46+550-46+900, sat Margina, com. Margina, jud. Timiș. Punct "Dealul Trâmbiței". *Cronica Cercetărilor Arheologice Campania 2014*, pp. 167-169.
- Belanová 2005 Belanová, T., The state of research of La Tène textiles from Slovakia and Moravia. In: Bichler, P., Grömer, K., Hofmann-de Keijzer, R., Kern, A. and Reschreiter, H. (eds.), *Hallstatt textiles: technical analysis, scientific investigation and experiment on Iron Age textiles*. BAR International Series 1351. Oxford: Archaeopress, pp. 175-189.
- Berecki 2008a Berecki, S., The Chronology of the Celtic Discoveries from Transylvania. In: Sîrbu, V., Vaida, D. L. (eds.) *Funerary Practices of the Bronze and Iron Ages in Central and South Eastern Europe, Proceedings of the 9th International Colloquium of Funerary Archaeology from Bistrița*. Cluj Napoca: Editura Mega, pp. 47-65.
- Berecki 2008b Berecki, S., *The La Tène Settlement from Morești*. Cluj-Napoca: Mega.

- Berecki 2009 Berecki, S., The Environment and Landscape of the Celtic Settlements and Cemeteries from Transylvania. *Mousaios* 14, pp. 9-24.
- Berecki 2015 Berecki, S., *Iron Age Settlement Patterns and Funerary Landscapes in Transylvania (4th-2nd Centuries BC)*. Târgu Mureş: Mega.
- Berecki 2016 Berecki, S., 2016. Two Late Iron Age Graves from Vladimirescu. *Ziridava. Studia Archaeologica*, 30 (1), pp.115-124.
- Berkeszi 1906 Berkeszi, I., Temesvármegyei egyéb leletek. *Történelmi és Régészeti Értesítő. A Délmagyarországi Történelmi És Régészeti Társulat Közlönye* 22, pp. 66-73.
- Berzovan 2013 Berzovan, A. Un istoric al cercetării celei de-a doua epoci a fierului pe teritoriul arădean. *Acta Centru Lucensis. Centrul de studii dacoromaniste Lucus*. pp. 73-89.
- Bittner 2016 Bittner, B., A bedőlt falak néma falak? A lenyomatos paticsok vizsgálatának lehetőségei a késő neolitikumban az Alföldön. *Tisicum* 25, pp. 33-40.
- Bona, Rogozea 1985-1986 Bona, P., Rogozea, P., Necropola dacică de la Iaz. *Acta Musei Napocensis*, XXII-XXIII, 1985-1986, pp. 439-451.
- Bökönyi 1974 Bökönyi, S., *History of domestic mammals in Central and Eastern Europe*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Bónis, Burger 1957 Bónis É. B., Burger A. Sz., Leletmentő ásatások az 1955. évben. *Archaeologiai Értesítő* 84, pp. 82-91.
- Bozsik, Kürti 2002 Bozsik K., Kürti B., Szeged, Kiskundorozsma, M5 autópálya 26/78. Sz. Lelőhely. *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 247-248.
- Braziewicz et alii 1996 Braziewicz, J., Karwowski, M., Jaskóła, M., Zastosowanie rentgenowskiej analizy fluorescencyjnej do określania stężenia pierwiastków w szkle zabytków celtyckich z Polski. *Archeologia Polski* 41, pp. 39-63.
- Březinová 2000 Březinová, G., *Nitra-Šindolka. Siedlung aus der Latènezeit. Katalog*. Bratislava: Slovenská akadémia vied.
- Březinová 2014 Březinová, G., La Tène bone and antler artefacts from Nitra. In: Berecki, S. (ed.): *Iron Age Crafts and Craftsmen in the Carpathian Basin, Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureş, 10-13 October 2013*. Târgu Mureş: Mega, pp. 191-198.

- Březinová 2018 Březinová, G., *Šperk zo skla a sapropelitu U keltov na slovensku*. Archaeologica Slovaca Monographiae Studia, Tomus XXX. Nitra: Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied.
- Březinová et alii 2013 Březinová, G., Venclová, N., Frána, J., Fikrle, M.: Early blue glass bracelets in the middle Danube region. *Slovenská Archeológia* 61, pp. 107–142.
- Brulet et alii 2010 Brulet, R., Vilvorder, F., Delage, R., *La céramique romaine en Gaule du nord: dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*. Turnhout: Brepols.
- Buchsenschutz 2005 Buchsenschutz, O., Les survivances des constructions sur poteaux plantés: éléments modernes de comparaison. In: Buchsenschutz, O., Mordant, Cl. (eds.), *Architectures protohistoriques en Europe occidentale du Néolithique final à l'Age du Fer*. Paris : Editions du CTHS, pp. 543-547.
- Bujna 2003 Bujna, J., Spony z keltských hrobov bez vyzbroje z uzemia Slovenska (Typovo-chronologicke triedenie LT B-a C1 spon). *Slovenska Archeologia* 51 (1), pp. 39-108.
- Čambal, Gregor 2005 Čambal, R., Gregor, M. *Dunajská Lužná v Praveku*. Dunajská Lužna: Obec Dunajská Lužna.
- Charlier et alii 2012 Charlier, P., Brun, L., Prêtre, C., Huynh-Charlier, I., Toilet hygiene in the classical era. *British Medical Journal* 345.
- Chochorowski 1985 Chochorowski, J., Die Vekerzug-Kultur. Charakteristic der Funde, *Acta Scientiarium Litterarumque. Schedae archaeologicae* 36. Warszawa-Kraków.
- Chrószcz et alii 2015 Chrószcz, A., Janeczek, M., Bielichová, Z., Gralak, T., Onar, V., Cynophagia in the Puchov (Celtic) culture settlement at Liptovska Mara, northern Slovakia. *International Journal of Osteoarchaeology* 25 (4), pp. 528-538.
- Ciută 2019 Ciută, B., Archaeobotanical Analyses on Samples Recovered from Archaeological Contexts from Banat and Transylvania Belonging to La Tène Age. In: *Arheovest* VII/2, pp. 643-654.
- Collis 2003 Collis, J., *The European Iron Age*. London & New York.
- Cristescu 2012 Cristescu, C. Premise teoretice pentru o nouă clasificare a ceramicii dacice. *Sargetia. Acta Musei Devensis* 3, pp. 101-118.

- Cristescu 2019 Cristescu, C., Materiale ceramice de la *Piatra Coziei* aparținând La Tène -ului mijlociu. *Sargetia. Acta Musei Devensis* 10, pp. 35-50.
- Crișan 1965 Crișan, I. H., Ziridava. *Apulum* V, pp. 127-137.
- Crișan 1964 Crișan, I. H., Morminte inedite din sec. III î.e.n în Transilvania. *Acta Musei Napocensis* 1, pp. 87-110.
- Crișan 1966 Crișan, I. H., *Materiale dacice din necropola celtică de la Ciumești și problema raporturilor dintre daci și celți în Transilvania*. Baia Mare: Muzeul Regional Maramureș.
- Crișan 1968 Crișan, I. H., Continuitatea dacică în Câmpia Aradului. *Apulum* 7 (1), pp. 241-251.
- Crișan 1969 Crișan, I. H., *Ceramica daco-getică cu specială privire la Transilvania*, București: Editura Științifică.
- Crișan 1971 Crișan, I. H., Contribuții la problema celților din Transilvania. *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie* 22 (2), pp. 149-164.
- Crișan 1974 Crișan, I. H., Descoperiri celtice păstrate în Muzeul Județean Arad. *Ziridava* 3 (4), 37-86.
- Crișan 1978 Crișan, I. H., *Ziridava*. Arad.
- Crișan et alii 1997 Crișan, S., Gligor, A., Inel, C., Voinaghi, M., Descoperiri arheologice la Șeușa-, „La cărarea morii” (com. Ciugud, jud. Alba). *Buletinul Cercurilor Științifice Studențești* 3, pp. 27-40.
- Czajlik et alii 2012 Czajlik, Z., Tankó, K., Gherdán, K., Recherches microrégionales dans les environs de Ludas. In: Szabó, M. (dir.): *La nécropole celtique à Ludas – Varjú-dűlő*. Budapest, 2012, pp.171-180.
- Czajlik, Molnár 2007 Czajlik, Z., Molnár, F., Sidérurgie. In: Szabó M. (dir.) *L’habitat de l’époque de La Tène à Sajópetri–Hosszú-dűlő*. Budapest: L’Harmattan, pp. 263-270.
- Czajlik, Tankó 2007 Czajlik, Z., Tankó, K., Fours. In: Szabó, M. (dir.) *L’habitat de l’époque de La Tène a Sajópetri Hosszú-dűlő*. Budapest: L’Harmattan Kiadó, pp. 220-225.
- David, Thomas 2016 David, B., Thomas, J., Landscape archaeology: introduction. In David, B., Thomas, J. (eds.) *Handbook of landscape archaeology*. Routledge., pp. 27-43.
- Dietrich 2016 Dietrich, L., Purity and holy dumps of garbage: organising rubbish disposal in the Middle and Late Bronze Age of the Carpathian Basin. In

- Sosna, D. and Brunclíková, L., *Archaeologies of waste: encounters with the unwanted*. Oxbow Books.
- Dietrich, Dietrich Dietrich, L., Dietrich, O., Locuirea celtică din Transilvania, Banat și Crișana. (Stadiul actual al cercetării). In: *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie* 57, 1-4, pp. 9-56.
- Domboróczki 2010 Domboróczki, L., Régészeti kutatások Ludas, Varjú-dűlőn 1998 és 2002 között (előzetes jelentés). – Archaeological investigations at Ludas, Varjú-dűlő between 1998 and 2002 (Preliminary report). In: *Régészeti Kutatások Magyarországon 2002*, Budapest, pp. 5–24
- Dömötör 1901 Dömötör, L., Római korbelt edények a pécskai Nagy-Sánczban. *Archaeológiai Értesítő* XXI., pp. 327-335.
- Dömötör 1902 Dömötör, L., A pécskai őstetlepről (Arad m.) származó öntömintákról. *Archaeológiai Értesítő* XXII, pp. 271-274.
- Dörner 1970 Dörner, E., Cercetări și săpături arheologice în județul Arad. *Materiale și Cercetări Arheologice* IX., pp. 445-465.
- Dörner 1972 Dörner, E., Urme celtice pe teritoriul Arădean. *Revista Muzeelor* 2, pp. 149-154.
- D’Onofrio 2007 D’Onofrio, A. M. (ed.), Tallies, Tokens & Counters: From the Mediterranean to India. *Proceedings of the Meeting Held at the Università Degli Studi Di Napoli "L'Orientale," Naples, 31st May 2004*. Napoli: Università degli Studi di Napoli "L’Orientale".
- Drașovean, Schier Drașovean, F., Schier, W., The Neolithic tell sites of Parța and Uivar (Romanian Banat). A comparison of their architectural sequence and organization of social space. In: S. Hansen (ed.): *Leben auf dem Tell als soziale Praxis. Beiträge des Internationalen Symposiums in Berlin vom 26.–27. Februar 2007*. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte 14. Bonn: Habelt, pp. 165–187.
- Drașovean 2018a Drașovean, F., Un pandantiv din *Spondylus gaederopus* Linnaeus, 1758 descoperit în așezarea neolitică de la Sânandrei – *Ocsăplaț* (jud. Timiș). *Patrimonium Banaticum* VIII, pp. 9-24.
- Drașovean 2018b Drașovean, F., Contribuții la repertoriul arheologic al județului Timiș. Topografia arheologică a comunei Foeni. *Patrimonium Banaticum* VIII, pp. 103-138.

- Drăgoescu 1995 Drăgoescu, M., Descoperiri arheologice și numismatice pe teritoriul Banatului între anii 1872-1918. *Analele Banatului, NS. Archaeology-History*, IV/1, pp. 315-375.
- Dzino 1998 Dzino, D., “The People who are Illyrians and Celts”: Strabo and the identities of the ‘barbarians’ from Illyricum. *Arheološki vestnik* 59, pp. 371-380.
- Dumitrașcu, Mărghitan 1971 Dumitrașcu, V., Mărghitan, L., Așezări și descoperiri dacic din vestul și nord-vestul României din sec. III. î.e.n. – II. e.n. *Sargetia Acta Musei Devensis* VIII, pp. 45-55.
- Dumitrașcu 1979 Dumitrașcu, S., Un atelier de olărie (La Tène) descoperit la Biharea. *Sargetia Acta Musei Devensis* XIV, pp. 45-58.
- Dumitrașcu 1994 Dumitrașcu, S., *Biharea I. Săpături arheologice din anii 1973 – 1980*. Oradea: Editura Universității din Oradea.
- El Susi 2019a El Susi, G., Date asupra resturilor de faună din așezarea celtică (La Tène B2-C) de la Giarmata, Județul Timiș. *Banatica*, 29 (1), pp. 95-121.
- El Susi 2019b El Susi, G., Ofrande animale în necropola Latene (B2-C1) de la Nădlac, Situl 7, județul Arad. *Revista de Cercetări Arheologice și Numismatice* 5, pp. 171-180.
- Emilov 2015 Emilov, J., Celts, In: Valeva, J., Nankov, E., Graninger, D. (eds.), *A Companion to Ancient Thrace, Blackwell Companions to the Ancient World* Chichester, pp. 366–381,
- Ferencz 1998 Ferencz, I. V., Cele mai timpurii descoperiri celtice din sud-vestul Transilvaniei. *Analele Banatului* 6, pp. 215-226.
- Ferencz-Ferencz 2001 Ferencz, I. V., Ferencz, D., Câteva considerații generale privind așezările datate în secolele III-II. î.Chr. de pe cursul mijlociu al Mureșului. *Revista Bistriței* 15, pp. 9-53.
- Ferencz 2007 Ferencz, I. V., *Celții pe Mureșul mijlociu. La Tène-ul timpuriu și mijlociu în bazinul mijlociu al Mureșului (sec. IV-II î.Chr.)*. Sibiu: Altip.
- Fernandez-Götz 2017 Fernández-Götz, M., Contested Power: Iron Age Societies Against the State?, In: Hansen, S., Müller, J. (eds.), *Rebellion and Inequality in Archaeology. Proceedings of the Kiel Workshops - Archaeology of Rebellion (2014) and - Social Inequality as a Topic in Archaeology*

- (2015), *Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie* Bd. 308, Berlin, pp. 271-288.
- Fischl 2008 Fischl K., A vaskor népei: a kelták. In: Marosvásári A. (ed.), *Kiszombor története I*. Kiszombor: Felelős, pp. 51-52.
- Floca 2013 Floca, C., *Liebling. Monografie arheologică*. Bibliotheca Historica et Archaeologica. Timișoara: Excelsior Art
- Fodorean 2011 Fodorean, F., Die römischen Straßen aus dem Banat. In: Nemeth, E., Fodorean, F., Matei, D. and Blaga, D. (eds.): *Der südwestliche Limes des römischen Dakien: Strukturen und Landschaft*. Speculum Antiquitatis 1. Cluj-Napoca: Mega, pp. 16-27.
- Fodorean 2019 Fodorean, F., *Tabula Peutingeriana* and Dacia Roman Roads. In: Kolb, A. (ed.): *Roman Roads: New Evidence – New Perspectives*. Berlin: De Gruyter, pp. 229-235.
- Frey 2002 Frey, O. H., Frühe keltische Kunst – Dämonen und Götter. In: Baitinger, H., Pinsker, B., (eds.) *Das Rätsel der Kelten vom Glauberg (Exhibition catalogue)*, pp.186–207.
- F. Kovács 2016 Kovács, P.F., Chronological and Typological Problems of a La Tène Settlement Section from the Great Hungarian Plain. In: Berecki, S. (ed.) *Iron Age chronology in the Carpathian Basin: Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureș 8-10 October 2015*
- F. Kovács, Paár 2014 F. Kovács, P.–Paár, F., Késő vaskori lelőhelyek a Jászságban – Előzetes tanulmány: alapok, keretek, irányok. *Tisicum*, XXIII, pp. 33–44.
- Garfinkel 1992 Garfinkel, Y., *The pottery assemblages of the Sha'ar Hagolan and Rabah stages of Munhata (Israel)*. Paris: Association Paléorient.
- Gáti 2014 Gáti, Cs., Gáti, C., On the Crossroads of Cultures. Cultural and Trade Connections of the Site of Szajk in South Transdanubia in the Sixth-Fourth Centuries BC. In: Berecki, S. (ed.) *Iron Age Crafts and Craftsmen in the Carpathian Basin, Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureș 10-13 October 2013*, Bibliotheca Mvsei Marisiensis, Seria Archaeologica, VII, pp. 115-138.
- Gebhard 1989 Gebhard, R., *Der Glasschmuck aus dem Oppidum von Manching*. Stuttgart: Steiner.

- Georgescu 2013 Georgescu, A., Cercetarea celei de-a doua epoci a fierului pe teritoriul Banatului românesc în ultimul deceniu. In: Stavilă, A., Micle, D., Cîntar, A., Floca, C., Forțiu, S. (eds.) *Arheovest*. Szeged: JatePress Kiado, pp. 279-294
- Georgescu 2015 Georgescu, A., Structuri de habitat în perioada timpurie și mijlocia La Tène-ului din Banat. Locuința C.14 descoperită la Moșnița Veche – „Dealul Sălașului”. Teză de licență, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napca.
- Georgescu 2019 Georgescu, A., At the fringes of the La Tène world. The Late Iron age rural occupation of the Banat region, Romania. In: Cowley, D.C., Fernandez-Gotz, M., Romankiewicz, T., Wendling, H. (eds.), *Rural Settlement. Relating buildings, landscape, and people in the European Iron Age*. Leiden: Sidestone Press, pp. 167-171.
- Georgescu, Floca 2015 Georgescu, A., Floca, C., Habitat Structures in the Early and Middle La Tène Period from the Banat Region. Feature No. 14 discovered at Moșnița Veche-Dealul Sălaș. In: Forțiu, S., Stavilă, A (eds). *Arheovest*, III, JATE Press, Szeged, 299-330.
- Gibbs 2008 Gibbs, K. T., Pierced clay disks and Late Neolithic textile production. In: Córdoba, J., Molist, M, Pérez, C., Rubio, I., Martínez, S. (eds.): *Proceedings of the 5th International Congress on the Archaeology of the Ancient Near East, Madrid, April 3-8 2006*. Madrid: Ediciones Universidad Autónoma de Madrid, pp. 89-96.
- Girić 1997 Girić, M., Latenski nalazi iz severnog Banata. *Rad Muzeja Vojvodine* 39, pp. 93-95.
- Gleba 2017 Gleba, M., Textiles in pre-roman Italy: from a qualitative to a quantitative approach. *Origini: Preistoria e Protoistoria delle Civiltà Antiche* 40, pp. 9-28.
- Greenfield, Drașovean 1994 Greenfield, H.J., Drașovean, F., Preliminary report on the 1992 excavations at Foeni-Sălaș: an early Neolithic Starčevo-Criș settlement in the Romanian Banat. *Analele Banatului*, 3, pp. 45-85.
- Grömer 2005a Grömer, K., The Textiles from the prehistoric Salt-mines at Hallstatt. In: Bichler, P., Grömer, K., Hofmann-de Keijzer, R., Kern, A., Reschreiter, H. (eds.): *Hallstatt textiles: technical analysis, scientific investigation*

- and experiment on Iron Age textiles*. BAR International Series 1351. Oxford: Archaeopress, pp. 17-40.
- Grömer 2005b Grömer, K., Efficiency and technique – Experiments with original spindle whorls. In: Bichler, P., Grömer, K., Hofmann-de Keijzer, R., Kern, A. and Reschreiter, H. (eds.): *Hallstatt textiles: technical analysis, scientific investigation and experiment on Iron Age textiles*. BAR International Series 1351. Oxford: Archaeopress, pp. 107-116.
- Grömer 2016 Grömer, K., *The art of prehistoric textile making: the development of craft traditions and clothing in Central Europe*. Wien: Naturhistorisches Museum Wien.
- Grömer, Saliari 2018 Grömer, K., Saliari, K., Dressing Central European prehistory—the sheep's contribution. An interdisciplinary study about archaeological textile finds and archaeozoology. *Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien. Serie A für Mineralogie und Petrographie, Geologie und Paläontologie, Anthropologie und Prähistorie* 120, pp.127-156.
- Gulyás 2010 Gulyás Gy., Makó, Pap-hát. *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 272-273.
- Gumă 1993 Gumă, M., *Civilizația primei epoci a fierului în sud-vestul României*. Biblioteca Thracologică 4. București: Institutul Român de Thracologie.
- Guštin 1984 Guštin, M., Die Kelten in Jugoslawien. Übersicht über das archäologische Fundgut. *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz*, 31, pp. 305-363
- Guštin, Jevtić 2011 Guštin, M., Jevtić, M., From treasure of objects to treasure of words. The past and present research on Eastern Celts. In: Guštin, M., Jevtić M. (eds.): *The Eastern Celts. The Communities between the Alps and the Black Sea*. Koper: Univerza na Primorskem, pp. 7-13.
- Gyucha 2002 Gyucha, A., Újabb szkíta kori telepnyomok Békés megyéből. *A Békés Megyei Múzeumok Közleményei* 23, pp. 59-88.
- Haller 1904 Haller, I., A pécskai sánczokról, *Archaeológiai Értesítő* 24, pp. 235-236.
- Harta geologică 1967 *Harta geologică a României 1:200.000, Ediția 1967*. București: Institutul Geologic.
- Havernik 1960 Havernik, T. E., *Die Glasarmringe und Ringperlen der Mittel- und Spätlatènezeit auf dem europäischen Festland*. Bonn: Habelt.

- Hellebrandt 1999 Hellebrandt, M., Celtic finds from Northern Hungary. *Corpus of Celtic finds in Hungary*, 3, Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Henderson 1995 Henderson, J., The analysis of ancient glasses. Part I: Materials, properties, and early European glass. *JOM: the journal of the Minerals, Metals & Materials Society*, 47 (11), pp. 62-64.
- Henderson 2013 Henderson, J., *Ancient glass: an interdisciplinary exploration*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Horard-Herbin 1997 Horard-Herbin M.-P., *Le village celtique des Arènes à Levroux. L'élevage et les productions animales dans l'économie de la fin du second âge du Fer - Levroux 4*. Tours: Fédération pour l'édition de la Revue archéologique du Centre de la France, pp. 3-206 (Supplément à la Revue archéologique du centre de la France, 12).
- Horedt 1954 Horedt, K., Şantierul arheologic Moreşti (r. Tg. Mureş, Reg. Aut. Maghiară), *Studii şi Cercetări de Istorie Veche* 4, 1-2, 199-217.
- Horedt 1965 Horedt, K., Mittellatènezeitliche Siedlungen aus Siebenbürgen. *Studien aus Alteuropa* 2, pp. 54-75.
- Horedt 1979 Horedt, K., *Moreşti: Grabungen in einer vor- und frühgeschichtlichen Siedlung in Siebenbürgen*. Bucureşti: Kriterion.
- Horváth 1987 Horváth, L., Késővaskori ház- és településtípusok Dél-Zalában. *Zalai Múzeum* 1, pp. 59-80.
- Horváth et alii 2005 Horváth, T., Herbich, K., Gherdán, K., Vasáros, Z., A badeni kultúra épületei Balatonöszöd-Temetői-dűlő lelőhelyen. *Ősrégészeti levelek* 7, pp. 91-127.
- Hunyady 1942 Hunyady, I. *Kelták a Kárpátmedencében. Táblakötet*. Dissertationes Pannonicae ex Instituto Numismatico et Archaeologico Universitatis de Petro Pázmány nominatae Budapestinensis provenientes 2, (18). Budapest: A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Érem- és Régiségtani Intézete.
- Hunyadi 1944 Hunyady, I. *Kelták a Kárpátmedencében. Szövegekötet*. Dissertationes Pannonicae ex Instituto Numismatico et Archaeologico Universitatis de Petro Pázmány nominatae Budapestinensis provenientes 2, (18). Budapest: Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Érem- és Régiségtani Intézete.

- Hunyadi 1957 Hunyadi, I., *Kelták a Kárpát-medencében. Leletanyag. Régészeti Füzetek 2*, Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum Tört. Múzeuma.
- Hügel et alii 2012 Hügel, P., Hurezan, G.P., Mărginean, F., Sava, V., One and a Half Century of Archaeology on the Lower Mureş. *Ziridava Studia Archaeologica* 26, pp. 7-34.
- Ionescu, Ghergari Ionescu, C., Ghergari, L., Mic glosar de termeni geologici utilizați în studiul ceramicii arheologice. *Cercetări Arheologice* XIII, pp. 451-460.
- Ionescu et alii 2015 Ionescu, C., Hoeck, V., Crandell, O. N., Šarić, K., Burnishing versus Smoothing in Ceramic Surface Finishing: a SEM Study. *Archaeometry* 57 (1), pp. 18-26.
- Jacobsthal 1944 Jacobsthal, P., *Early Celtic art*. Oxford: Clarendon Press.
- Jerem 2003 Jerem, E., A késő vaskor – La Tène kor, a kelták. In: Visy, Zs. (ed.): *Magyar régészet az ezredfordulón*. Budapest: Teleki László Alapítvány, pp. 192-200.
- Jerem et alii 1984 Jerem, E., Gascar, G., Kardos, L., Krolopp, E., Voros, I., A Sopron-Krautackeri vaskori telep régészeti és környezetrekonstrukciós vizsgálata. I. *Archaeologiai értesítő*, 111 (2), pp. 141-169.
- Jørgensen 2005 Jørgensen, L.B., Hallstatt and La Tène textiles from the archives of Central Europe. In: Bichler, P., Grömer, K., Hofmann-de Keijzer, R., Kern, A. and Reschreiter, H. (eds.): *Hallstatt textiles: technical analysis, scientific investigation and experiment on Iron Age textiles*. BAR International Series 1351. Oxford: Archaeopress., pp.133-150.
- Karl 1996 Karl, R., *Latènezeitliche Siedlungen in Niederösterreich: Untersuchungen zu Fundtypen, Keramikchronologie, Bautypen, Siedlungstypen und Besiedlungsstrukturen im latènezeitlichen Niederösterreich*. Wien: Österreichischer Archäologie Bund.
- Karl, Prochaska 2005 Karl, R., Prochaska, S., *Die latènezeitliche Siedlung von Göttlesbrunn p: B. Bruck an der Leitha, Niederösterreich. Die Notbergung 1989. Die Grabungen 1992-1994. Zwei latènezeitliche Töpferöfen*. Wien: Österreichischer Archäologie Bund.
- Karwowski 2004 Karwowski, M., *Latènezeitlicher Glasringschmuck aus Ostösterreich*. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

- Karwowski 2005 Karwowski, M., The earliest types of eastern-Celtic glass ornaments. In: Dobrzańska, H., Woźniak, Z., Megaw, J. V. S., Poleska, P. (eds.): *Celts on the Margin. Studies in European Cultural Interaction 7th Century BC - 1st Century AD dedicated to Zenon Woźniak*. Kraków: Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences, pp. 163-171.
- Karwowski 2006 Karwowski, M., Major Questions Concerning Celtic Glass from the Eastern Regions of the La Tène Culture. *Analecta Archaeologica Ressoiviensia* 1, pp. 133-159.
- Karwowski 2012 Karwowski, M., Die Glastechnik und ihre Entwicklung in der Latène-Kultur–fremder Einfluss oder eigene Kreativität. In: Kern, A., Koch, J.K., Balzer, I., Fries-Knoblach, J., Kowarik, K., Later, C., Ramsel, P.C., Trebsche, P., Wiethold, J., *Technologieentwicklung und Transfer in Der Hallstatt-und Latenezeit. Beiträge zur Internationalen Tagung der AG Eisenzeit und des Naturhistorischen Museums Wien, Prähistorische Abteilung–Hallstatt*, Beier, pp. 243-252.
- Karwowski 2017 Karwowski, M., Celtic glass from Mihovo. In: Kysela, J., Danielisová, A. Militký, J. (eds.): *Stories that made the Iron Age. Studies in the Iron Age Archaeology dedicated to Natalie Venclová*. Prague: Archeologický ústav AV CR, pp. 259-276.
- Karwowski,
Prohászka 2014 Karwowski, M., Prohászka, P., The Middle La Tène glass bracelet from Komjátice/Komját. Some remarks on Celtic “Érsekújvár” bracelets. *Acta Archaeologica Carpathica* 49, pp. 231–248.
- Kemenczei 1983 Kemenczei T., Skythenzeitliches Gefäß mit Reiterdarstellung. *Folia Archaeologica* 34, pp. 51-71.
- Kemenczei 1984 Kemenczei T., *Die Spätbronzezeit Nordostungarns*. Archaeologia Hungarica Series Nova 51. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Kemenczei 2009 Kemenczei, T., Studien zu den denkmälern skythisch geprägter Alföld gruppe, *Inventaria Praehistorica Hungariae* 12. Budapest
- Kisléghi 1911 Kisléghi, N. Gy., Torontál vármegye őstörténete. In: Borovszky, S., *Torontál vármegye*. Budapest, pp. 304-328.
- Kiss 1968 Kiss, N., Etapele de dezvoltare a Muzeului Județean Arad. (Istoric și realizări). *Ziridava* 2, pp. 147-166.

- Kohl et alii 2007 Kohl, P.L., Kozelsky, M. and Ben-Yehuda, N. eds., *Selective remembrances: Archaeology in the construction, commemoration, and consecration of national pasts*. University of Chicago Press.
- Kókai 2010 Kókai, S., *A Bánság történeti földrajza (1718-1918)*. Nyíregyháza.
- Kovács 1911 Kovács, I., Az apahidai őskori telep és La Tène temető. *Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem és Régiségtárából* 2 (1), pp. 1-56.
- Kovács 2006 Kovács, G., A talajban előforduló régészeti anyagok mikromorfológiai vizsgálata. *Agrokémia és talajtan*, 55 (2), pp. 499-514.
- Kuzmova 1980 Kuzmová, K., Nížinné sídliská z neskorej doby laténskej v strednom Podunajsku. *Slovenská archeológia*, 28 (2), pp. 313-340.
- Kruta 2000 Kruta, V., *Les Celtes. Histoire et dictionnaire des origines à la romanisation et au christianisme*. Paris: Robert Laffont.
- Kruta 2001 Kruta, V., *Ceții*. București: Corint.
- Kulcsár et alii 2010 Kulcsár V., Fogas O., Sánta G., Szeged-Kiskundorozsma, Subasa-hegy. *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 346-347.
- Kuna, Dreslerová 2007 Kuna, M., Dreslerová, D., Landscape Archaeology and 'Community Areas' in the Archaeology of Central Europe. In: Hicks, D., Mcatackney, L., Fairclough, G. (eds.): *Envisioning Landscape: Situations and Standpoints in Archaeology and Heritage*. Walnut Creek, California: Left Coast Press, pp. 146-171.
- Kurke 1999 Kurke, L., Ancient Greek board games and how to play them. *Classical philology*, 94 (3), pp. 247-267.
- Kürti 1987 Kürti B., *Algyő és népe*. Szeged: Somogyi-könyvtár.
- Kysely 2010 Kysely, R., Review of the oldest evidence of domestic fowl *Gallus gallus f. domestica* from the Czech Republic in its European context. *Acta Zoologica Cracoviensia - Series A Vertebrata* 53 (1-2), pp. 9-34.
- Langó, Türk 2003 Langó P., Türk A., Móra nyomában – Előzetes beszámoló a Kiszombor határában 2003-ban végzett honfoglalás kori lelőhelyek hiteles feltárásairól. *Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében*, pp. 203-214.
- Langó, Türk 2004 Langó P., Türk A., Kiszombor, Kiszombor – C lelőhely. *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 240-241.
- Liarsou 2013 Liarsou, A., Interactions between the beaver (*Castor fiber* L.) and human societies: A long-term archaeological and historical approach. *Archaeological review from Cambridge* 28, pp. 171-185.

- Ljuština 2014 Ljuština, M., Regiunea sudică a Bazinului Carpatic în secolul al IV-lea î. Hr. și primele sale contacte cu lumea La Tène: studiu de caz asupra arealului Confluenței. *Istros* 20 (1), pp.139-184.
- Luca 2006 Luca, S. A., *Descoperiri arheologice din Banatul Românesc. Repertoriu*, Sibiu: Altip.
- Luca 2010 Luca, S. A., *Descoperiri arheologice din Banatul Românesc. Repertoriu*, Sibiu: Altip. (ediția a doua)
- Maier 2001 Maier, B., *Die Religion der Kelten. Götter. Mythen. Weltbild*. München: Beck.
- Mallowan, Rose 1935 Mallowan, M. E. L., Rose, J.C., Excavations at Tell Arpachiyah. *Iraq* 2, pp. 1-178.
- Marangou 2001 Marangou, C., Evidence for counting and recording in the Neolithic? Artefacts as signs and signs on artefacts. In: Michailidou, A. Kalogerakou, P., Voutsas, K. (eds.): *Manufacture and Measurement: Counting, Measuring and Recording Craft Items in Early Aegean Societies*. Athens: Research Centre for Greek and Roman Antiquity, National Hellenic Research Foundation, pp. 9-43.
- Maráz 1973 Maráz, B., La Tène-kori magányos sírok és kis temetők a Dél-Alföldről. *A Békés Megyei Múzeumok Közleményei* 2, pp. 41-62.
- Maráz 1977a Maráz, B., Chronologische Probleme der Spätlatenezeit in der Südtiefebene (Südost-Ungarn). *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* XIX, pp. 107-124.
- Maráz 1977b Maráz, B., Délketet Magyarország La Tène korának kronológiai kérdései. *Archaeológiai Értesítő* 104 (1), pp. 47-64.
- Maráz 1982a Maráz B., A szkítakori őslakosság Latene-kori továbbélése kelet-Magyarországon. (Régészeti adatok a Kárpát-medencei e kelta-szkita kapcsolat kérdéséhez). *Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* 26, pp. 97-119.
- Maráz 1982b Maráz, B., La Tène -kori leletek Jugoszláviából és Romániából Magyarországi múzeumokban. *Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* 27, pp.107-116.
- Marian 2008 Marian, C., Textilele preistorice – coordonate în timp ale vieții umane (1). *Arheologia Moldovei* 31 (1), pp. 241-252.

- Marian 2009 Marian, C., Textilele preistorice. Coordonate în timp ale vieții umane (2). *Arheologia Moldovei* 32 (1), pp. 347-362.
- Marta et alii. 2012 Marta, L., Astaloș, C., Virag, C., Hágó, A. N., Kádas, Z., Iegar, D., 68. Pecica, jud. Arad (Autostrada Nădlac -Arad, lot 2), Punct: Sit 15, km 28+600 – 29+100. *Cronica cercetărilor arheologice din România 2012. Campania 2011. A XLVI-a Sesiune Națională de Rapoarte Arheologice Târgu Mureș, 23-26 mai 2012*. București: Institutul Național al Patrimoniului, pp. 288-290.
- Márki 1892 Márki, S., *Aradvármegye és Arad szabad királyi város története* (Vol. 1). Monographia-Bizottság.
- Márton 1906 Márton, L., La répartition locale des monuments de l'âge de fer en Hongrie. In: *Congrès international d'anthropologie et d'archéologie préhistoriques: compte rendu de la treizième session, Monaco, 1906*. Monaco: Imprimerie de Monaco, pp. 64-71.
- Márton 1933 Márton L., *A korai La Tène -kultúra Magyarországon*. Archaeologia Hungarica 11. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Márton 1933-1934 Lajos, M., 1933. A korai La Tène sírok leletanyaga. *Dolgozatok Szeged*, pp. 93-127.
- Matuz 2000 Matuz, E., A Szeged – *Algyő* 258. kútkörzet területén feltárt preszkíta temető. *Studia Archaeologica* VI, pp. 139-164.
- Mazăre 2012 Mazăre, P., Definirea și clasificarea artefactelor preistorice destinate torsului: fusaiiolele. *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis* 4, pp. 103-131.
- Măndescu 2000 Măndescu, D., Fibulele de schemă Latene în perioada timpurie a celei de a doua epoci a fierului pe teritoriul vechii Dacii. *Crisia* 30, pp. 45-80.
- Mărghitan 1980 Mărghitan, L., 1980. Considerații referitoare la geneza și evoluția societății dace pe meleagurile bănățene. *Ziridava*, 12, pp. 45-47.
- Mărghitan 1993 Mărghitan, L., Meleagurile arădene, vatră de continuitate daco-romană și românească. *Ziridava* XVIII, pp. 55-63.
- Măruia et alii 2011 Măruia, L., Cîntar, A., Bolcu, L., Ardelean, M., Micle, D., Stăvilă, A. and Borlea, O., *ArheoGis: baza de date a patrimoniului arheologic cuprins în Lista Monumentelor Istorice a județului Timiș: rezultatele cercetărilor de teren*. Cluj Napoca: BioFlux.
- Măruia et alii 2012 Măruia, L., Micle, D., Floca, C., Stăvilă, A., Berzovan, A., Bolcu, L., Borlea, O., Rogozea, O., Forțiu, S.; Magina, A., Pîrpîliță, E., Vedrilă, I.,

- Horak, P., Vidra, L., Gogoșanu, A., *Geografia Istorică a zonei Moșnița Veche. Rezultatele cercetărilor arheologice de teren*. Cluj Napoca: BioFlux.
- McGarty et alii 2015 McGarty C., Mavor, K. I., Skorich D. P., Social categorization. In: Wright, J. D. (ed.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. Amsterdam: Elsevier 2nd edition, Volume 22, pp. 186-191.
- Medeleț 1988 Medeleț, F., Civilizația geto-dacă în sudvestul Daciei. *Studii de Istorie a Banatului*, XIV, pp. 1-14.
- Medeleț 1991 Medeleț, Fl., O locuință hallstattiană de la Remetea Mare – ”Gomila lui Gabor”. *Thraco-Dacica* XII, 1-2, pp. 63-83.
- Medeleț 1994 Medeleț, F., Contribuții la repertoriul numismatic al Banatului. Epoca Latene, secolul IV î.Hr.-106 d.Hr.. *Analele Banatului, S. N.*, III, 1994, pp. 239-309.
- Medeleț, Bugilan 1974 Medeleș, Fl., Bugilan, I., Cîteva puncte arheologice din județul Timiș. *Tibiscus* 3, pp. 81-92.
- Medeleț, Bugilan 1987 Medeleș, Fl., Bugilan, I., Contribuții la problema și la repertoriul movilelor de pămînt din Banat. *Banatica* 9, pp. 87-197.
- Medeleț, Toma 1997 Medeleț, Fl., Toma, N., *Muzeul Banatului. File de cronică. I. 1872–1918*. Timișoara
- Megaw, Megaw 2006 Megaw, J.V.S., Megaw, M.R., Strike the lyre: notes on an eastern celtic motif. *Acta Archaeologica*, 57 (4), pp.367-393.
- Méniel 1987 Méniel, P., *Chasse et élevage chez les Gaulois*. Paris : Errance.
- Méniel 2001 Méniel, P., *Les Gaulois et les animaux. Élevage, repas et sacrifices*. Paris: Errance.
- Mészáros et alii 2005 Mészáros P., Paluch T., Szalontai Cs., Szeged-Kiskundorozsma, Subasa. *Régészeti kutatások Magyarországon*, p. 286.
- Milleker 1882 Milleker B., Óstelep a verseczi ’Kápolna’-hegy lejtőjén. *Történelmi és Régészeti Értesítő. A Délmagyarországi Történelmi És Régészeti Társulat Közlönye* 8, pp. 12-14.
- Milleker 1897 Milleker B., Óskori telep Bocsáron (Torontál megye). *Történelmi és Régészeti Értesítő. A Délmagyarországi Történelmi És Régészeti Társulat Közlönye* 13, pp. 106-107.

- Milleker 1898 Milleker B., A verceczi múzeum régiségeiről. *Archaeologiai Értesítő* 18, pp. 407-415.
- Milleker 1897 Milleker, B., Délmagyarország régiségleletei: A honfoglalás előtti időkből. 1. Óskori leletek. *Történelmi és Régészeti Értesítő*, Temesvár.
- Milleker 1898 Milleker, B., Délmagyarország régiségleletei: A honfoglalás előtti időkből. 2. Római, római korszaki barbár és népvándorláskori leletek. - *Történelmi és Régészeti Értesítő*, Temesvár.
- Milleker 1899 Milleker B., A verseczi városi múzeum. *Archaeologiai Értesítő* 25, pp. 67-68.
- Milleker 1900 Milleker B., A Duna-Tisza-Maros-köz La Tène -kori emlékei. *Archaeologiai Értesítő* 20, pp. 21-35.
- Milleker 1905 Milleker B., A verseczi városi múzeum gyarapodása 1904-ben. *Archaeologiai Értesítő* 25, pp. 89-91.
- Milleker 1906 Milleker, B., Délmagyarország régiségleletei: A honfoglalás előtti időkből. 3. *Történelmi és Régészeti Értesítő*, Temesvár.
- Montelius 1903 Montelius, O., *Die typologische methode*. Stockholm: K.L. Beckmans.
- Morey 2015 Morey, D.F., Jeger, R., Paleolithic dogs: why sustained domestication then? *Journal of Archaeological Science: Reports* 3, pp.420-428.
- Neugebauer 1996 Neugebauer, J.-W., Die frühlatènezeitlichen Gräbergruppe in Inzersdorf ob der Traisen, NÖ. In: Jerem, E., Krenn-Lee, A., Neugebauer, J.-W., Urban, O.H. (eds.), *Die Kelten in den Alpen und an der Donau, Studien zur Eisenzeit in Ostalpenraum Band 1*. Budapest-Wien, pp. 111–178
- Németi 1982 Németi, J., Das späthallstattzeitliches Gräberfeld von Sanislău. *Dacia* 26, pp. 115-144.
- Németi 1986 Németi, J., Unele aspecte ale cronologiei La Tèneului în nord-vestul României. *Acta Musei Porolissensis* 10, pp. 71-82.
- Németi 1988a Németi, I., Necropola Latène de la Pişcolt, jud. Satu Mare (I). *Thraco Dacica* 9, pp. 49-73.
- Németi 1988b Németi, I., Unele aspecte ale evoluției ceramicii din a doua epoca a fierului în nord-vestul R.S. România (Latène B-C). *Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie*, 39 (2), pp.87-111.
- Németi 1989 Németi, I., Necropola Latène de la Pişcolt, jud. Satu Mare. (II). *Thraco Dacica* 10, pp.75-114.

- Németi 1992 Németi, J., Necropola Latène de la Pişcolt, jud. Satu Mare (III). *Thraco Dacica* 13, pp. 59-112.
- Németi 1993 Németi, J., Necropola Latène de la Pişcolt, jud. Satu Mare (IV). *Thraco Dacica* 14, pp. 117-129.
- Németi 1994-1995 Németi, J., Vas-chiup descoperit la Berea com. Sanislău jud. Satu Mare – Large vessel (dolia) from Berea Sanislău village, Satu Mare County. *Studii și Comunicări Satu Mare* 11-12, pp. 33-39.
- Németi 1998 Németi, J., Az északnyugat-romániai kelta kutáts rövid áttekintése. *Debreceni Déri Múzeum Évkönyve* pp. 151-157.
- Németi 1999 Németi, J., *Repertoriul arheologic al zonei Careiului*. București: Vavila.
- Németi 2009 Németi, J., Észak-nyugat Románia grafitos kerámiájának kérdése és kapcsolatrendszere–The question of graphitic ceramics from North-western Romania and its network systems. In: Ilon G. (ed.), ΜΩΜΟΣ VI. Óskoros Kutatók VI. Összejövételének konferenciakötete. Nyersanyagok és kereskedelem, Kőszeg, 2009. március 19-21 / Proceedings of the 6th meeting for the researchers of prehistory. Raw materials and trade, Kőszeg, 19-21 March, 2009, Szombathely 2009, 267-279.
- Németi 2010 Németi, J., The Problem of Hand-Made Pottery from La Tène (Celtic) Context in North-Western Romania. In: Berecki, S. (ed.) *Iron Age Communities in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Târgu-Mureș*, 2009, October. (Vol. 9, No. 11).
- Németi 2011 Németi, J., Megjegyzések a La Tène (kelta) háztartási edénykészletről. *Ősrégészeti Levelek* 13, pp. 279-289.
- Niculescu 2004-2005 Niculescu, G.A., Archaeology, Nationalism and „The History of the Romanians”. *Dacia NS XLVIII–XLIX (2004–2005)*, pp.99-124.
- Oakes 1996 Oakes, P.J., The categorization process: Cognition and the group in the social psychology of stereotyping. In: Robinson, W.P., Tajfel, H. (eds.): *Social groups and identities: Developing the legacy of Henri Tajfel*. Oxford: Butterworth-Heinemann, pp. 95-119.
- Orrelle et alii 2012 Orrelle, E., Eyal, R. and Gopher, A., Spindle whorls and their blanks. In: Barkai, R., Gopher, A. (eds.): *Village Communities of the Pottery Neolithic Period in the Menashe Hills, Israel. Archaeological*

- Investigations at the Sites of Nahal Zehora*. Tel Aviv: Institute of Archaeology, pp.632-656.
- Orton 1975 Orton, C., Quantitative pottery studies: some progress, problems and prospects. *Science and archaeology*, 16, pp.30-35.
- Orton, Tyers 1992 Orton, C. and Tyers, P., Counting broken objects: the statistics of ceramic assemblages. *Proceedings of the British Academy* 77, pp. 163-184.
- Orton et alii 1993 Orton, C., Tyers, P., Vince., A. (eds.): *Pottery in Archaeology. Manuals in Archaeology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Palincaş 2005 Palincaş, N-D., On classification in archaeology. *New Europe College Yearbook 2001-2002 (2005)*, pp. 219-248.
- Papadopoulos 2002 Papadopoulos, J.K., A contextual approach to pessoi (gaming pieces, counters, or convenient wipes?). *Hesperia* 71, pp.423-427.
- Parditka 2011 Parditka Gy., Óföldrak határa. *Régészeti kutatások Magyarországon*, p. 316.
- Párducz 1941 Párducz M., A Régiségtudományi Intézet ásatai 1941-ben. Asatás Oszentivánon. - Ausgrabungen des Archäologischen Instituts im Jahre 1941. Ausgrabungen in Ószentiván. *Dolgozatok a Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem Archaeologiai Intézetéből* 17, p. 177.
- Párducz 1950 Párducz M., *A szarmatakor emlékei Magyarországon III. – Denkmaler der Sarmatenzeit Ungarns III*. Archeologia Hungarica. 30, Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Párducz 1974 Párducz, M., Die charakteristischen skytischen Funde aus dem Karpatenbecken und die damit verbundenen ethnischen Fragen. In: Chropovský, B. (ed.): *Symposium zu Problemen der jüngeren Hallstattzeit in Mitteleuropa*. Bratislava: Veda, pp. 311-316.
- Patay 1959 Patay P., Késő vaskori ház Acsán. *Folia Archaeologica* 11, pp. 39-45.
- Pădureanu 1994 E. Pădureanu, Așezarea dacică timpurie de la Cuvin – jud. Arad. In : Roman, P., Alexianu, M (eds.) *Relations Thraco- Illyro-Helléniques. Actes du XIVe Symposium National de Thracologie (à participation internationale), Băile Herculane (14-19 septembre 1992)*, Bucarest, pp. 286-293.
- Pădureanu 1979 Pădureanu, D., Descoperiri arheologice în hotarul comunei Arad-Vladimirescu. *Ziridava* XI, pp. 145-180.

- Pădureanu 1985 Pădureanu, D., Contribuții la repertoriul arheologic de pe valea Mureșului inferior și a Crișului Alb. *Crisia XV*, pp. 27-51.
- Pădurean 2018 Pădurean, E. D., Contribuție la monografia arheologică a municipiului Arad. Arad-Gai 1 (I). In: Forțiu, S. (ed.): *In Memoriam Marian Gumă, Interdisciplinaritate în Arheologie. Timișoara, 24 noiembrie 2018, Arheovest VI*. Szeged: JatePress, pp. 515-536.
- Peacock 1982 Peacock, D.P.S., *Pottery in the Roman World: an Ethno-archaeological Approach*, London-New York.
- Petranu 1922 Petranu, C., *Muzeele din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș: trecutul, prezentul și administrarea lor*. București: Cartea Românească.
- Petrie 1899 Petrie, W. F., Sequences in prehistoric remains. *Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland* 29 (3/4), pp. 295-301.
- Petrescu 1997 Petrescu, S. M., Descoperiri aparținând epocii fierului în peșterile din Munții Aninei. *Analele Banatului* (S.N.), V, pp. 31-45.
- Picon 1973 Picon, M., Introduction à l'étude technique des céramiques sigillées de Lezoux, Centre de Recherches sur les Techniques gréco-romaines, n 2. *Faculté des Sciences Humaines, Université de Dijon, Dijon*.
- Pieta 1996 Pieta, K., *Liptovská Mara: ein frühgeschichtliches Zentrum der Nordslowakei*. *Momnumenta Archaeologica Slovaciae* 5. Bratislava: Veda.
- Pieta 2010 Pieta, K., *Die keltische Besiedlung des Slowakei. Jüngere Latènezeit*. Nitra: Archeologický Ústav Slovenskej Akad. Vied.
- Pilling, Újvári 2012 Pilling Z., Újvári F., Iron Age Settlement and Cemetery from Szeged-Kiskundorozsma. Some New Data on Iron Age Burial Rite at the Southern Part of the Great Hungarian Plain. In: Berecki S. (ed.): *Iron Age Rites and Rituals in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureș. 7-9 October 2011*. Târgu Mureș: Mega, pp. 217-248.
- Popa, Totoianu 2000 Popa, C. I., Totoianu, R., Câteva probleme ale epocii Latène în lumina descoperirilor recente de la Lancrăm (or. Sebeș) «Glod», jud. Alba. In: Gaiu, C., Rustoiu, A, (eds.) *Les celtes et les thraco-daces de l'est du Bassin des Carpates*, Cluj-Napoca, pp. 51-134.

- Popa, Plantos 2001 Popa, C. I., Plantos, C., Asupra ceramicii canelate din cea de a doua epocă a fierului de pe teritoriul României. *Apulum*, XXXVIII, 1, 2001, pp. 107-128.
- Popa 2004 Popa, C. I. , Descoperiri dacice pe Valea Cugirului. In : Pescaru, A., Ferencz, I. V. (eds.) *Daco-geții. 80 de ani de cercetări arheologice sistematice în Munții Orăștiei*, Deva, 2004, pp. 83-166
- Popescu 1967 Popescu, D., Les fouilles archaéologiques dans la République Socialiste de Roumanie en 1966. *Dacia, Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, N.S.*, XI., pp. 357-378.
- Pópity 2007 Pópity D., Terepbejárás Tiszasziget határában 2004-2006 között (Újabb adatok a falu településtörténetéhez). *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 105-120.
- Pópity 2012 Pópity D., Csanádpalota határa. *Régészeti kutatások Magyarországon*, pp. 29-31.
- Popović 2012 Popović, P., Skordisker. In: Sievers, S., Urban, O.H., Ramsel, P.C. (eds.): *Lexikon zur keltischen Archäologie*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, pp. 1722-1725.
- Pucher 2005 Pucher, E., Die Tierknochen aus einem keltischen Bauernhof in Göttlesbrunn (Niederösterreich). *Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien. Serie A für Mineralogie und Petrographie, Geologie und Paläontologie, Anthropologie und Prähistorie* 107A, pp.197-220.
- Pulszky 1879 Pulszky, F., A kelta uralom emlékei Magyarországon. *Archaeológiai Közlemények* XIII, p. 1-22.
- Ramsel 2002 Ramsel, P.C., Die keltischen Gräberfelder von Pottenbrunn und Mannersdorf am Leithagebirge: Zwei Drehscheiben zwischen West und Ost. *Archäologie Österreichs* 13 (2), pp. 2-23.
- Ramsel 2011 Ramsel, P.C., *Das latènezeitliche Gräberfeld von Mannersdorf im Leithagebirge, Flur Reinthal Süd, Niederösterreich. Studien zu Phänomenen der latènezeitlichen Kulturausprägungen*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Ratimorska 1975 Ratimorska, P., Das keltische Gräberfeld in Chotin (Südwest-Slowakei). In: Jenő, F. (ed.), *The Celts in Central Europe. Papers of the [second] II. Pannonia Conference*. Székesfehévár: István Király Múzeum, pp. 85-95.

- Rapp 2009 Rapp, G., *Archaeomineralogy*. Natural Science in Archaeology. Berlin/Heidelberg: Springer-Verlag.
- Read 2018 Read, D. W., Archaeological Classification. In: Varela, S.L.L. (ed.): *The encyclopedia of archaeological sciences*. Malden: Wiley Blackwell, pp. 1-4.
- Renfrew, Bahn 2005 Renfrew, C., Bahn, P., *Régészet. Elmélet, módszer, gyakorlat*. Budapest: Osiris.
- Rice 1987 Rice, P. M., *Pottery Analysis. A Sourcebook*. Chicago: University of Chicago Press.
- Rye 1994 Rye, O.S., *Pottery technology: principles and reconstruction*. Washington, DC: Taraxacum.
- Romsauer 1991 Romsauer, P., The earliest wheel-turned pottery in the Carpathian Basin. *Antiquity* 65, pp. 358-367.
- Rolland 2017 Rolland J., Tracing the skills and identifying masterpieces in Celtic glass-making: specialization through Haevernick group 15. In: Kysela, J., Danielisová, A., Militký J. (eds.), *Stories that made the Iron Age. Studies in the Iron Age Archaeology dedicated to Natalie Venclová*, Prague: Archeologický ústav AV ČR, pp. 101- 109
- Roska 1912 Roska, M., Ásatás a pécska-szemlaki határban levő Nagy-Sánczon. *Dolgozatok 3 - Travaux, Kolozsvár, Szeged*, pp. 1-73.
- Roska 1942 Roska, M., *Erdély régészeti repertórium*. Thesaurus antiquitatum *Transsilvanicarum, Tom. I. Praehistorica*, Kolozsvár.
- Roska 1944 Roska, M., A kelták Erdélyben. *Közlemények az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtárából IV*, Kolozsvár, pp. 53–80.
- Roth 1913 Roth, H.L., *Ancient Egyptian and Greek Looms*. Bankfield Museum Notes, Second Series No.2. Halifax: Halifax Bankfield Museum.
- Roux 2017 Roux, V., Ceramic Manufacture. The chaîne opératoire Approach. In: Hunt A. M. W. (ed.): *The Oxford handbook of archaeological ceramic analysis*. Oxford: Oxford University Press, pp. 101-113.
- Rösch 2013 Rösch, M., 2013. Land use and food production in Central Europe from the Neolithic to the Medieval period: Change of landscape, soils and agricultural systems according to archaeobotanical data. In: Kerig, T., Zimmermann, A. (eds.) *Economic Archaeology: From Structure to*

- Performance in European Archaeology*, 237, Bonn: Habelt, pp.109-128.
- Rustoiu 1993 Rustoiu, A., Observații privind ceramica Latene cu grafit în pastă în România. *Thraco-Dacia* XIV, 1-2, pp. 161-142.
- Rustoiu 1997 Rustoiu, A., *Fibulele din Dacia preromană (sec. II î.e.n. - I e.n.)*. București: Institutul Român de Tracologie.
- Rustoiu 2002a Rustoiu, A., Die östliche Gruppe des dakischen Schmucks. Eine Untersuchung bezüglich der interregionalen Beziehungen im vorrömischer Dakien im 1 Jh.v.Chr.- 1 Jh.n. Chr. In: Rustoiu, A., Ursuțiu, A. (eds.) *Interregionale und Kulturelle Beziehungen im Karpatenraum (2. Jahrtausend v. Chr.-1 Jahrtausend n. Chr.)*. Cluj-Napoca: Neramia Napocae, pp. 191-225.
- Rustoiu 2002b Rustoiu, A., *Războinici și Artizani de Prestigiu în Dacia Preromană. Interferențe Etnice și Culturale în Mileniile I a. Chr. - I. p. Chr. 3*, Cluj-Napoca: Neramia Napocae.
- Rustoiu 2006 Rustoiu, A., The Celts between Tisa and the Carpathians before and after the Great Invasion in the Balkans. In: Sîrbu, V., Vaida, D. L. (eds.): *Thracians and Celts. Proceedings of the International Colloquium from Bistrița, 18-20 May 2006*. Cluj Napoca: Mega, pp. 213-228.
- Rustoiu 2008a Rustoiu, A., Celții din Transilvania și comunitățile indigene nord-Balcanice. Schimburi culturale și mobilitate individual. *Ephemeris Napocensis* XVIII, pp. 25-44.
- Rustoiu 2008b Rustoiu, A., *Războinici și societate în aria celtică transilvăneană: studii pe marginea mormântului cu coif de la Ciumești*. Cluj Napoca: Editura Mega.
- Rustoiu 2008c Rustoiu, A., The Beginning of the Celtic Colonization Inside the Carpathians. In: Pop, H. (ed.) *Dacian Studies*. Cluj Napoca: Editura Mega, pp. 35-52.
- Rustoiu 2011a Rustoiu, A., Celto-Pontica. Connections of the Celts from Transylvania with the Black Sea. *Pontica* XLIV, pp. 91-111.
- Rustoiu 2011b Rustoiu, A., The Celts from Transylvania and the eastern Banat and their southern neighbours. Cultural exchanges and individual mobility. In: Guštin, M., Jevtić, M. (eds.): *The Eastern Celts. The Communities*

- Between the Alps and the Black Sea*. Koper: Univerza na Primorskem, pp. 163-170.
- Rustoiu 2012a Rustoiu, A., The Celts and Indigenous Population from the Southern Carpathian Basin. Intercommunity Communication Strategies. In: Berecki, S. (ed.): *Iron Age Rites and Rituals in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureș, 7-9 October 2011*. Târgu Mureș: Mega.
- Rustoiu 2012b Rustoiu, A., The Ceramic Human Head from Deta (Timiș County). About the La Tène Vessel with Anthropomorphic Decoration from the Carpathian Basin. *Analele Banatului S.N., Arheologie-Istorie XX*, pp. 57-70.
- Rustoiu 2013 Rustoiu, A., Celtic Lifestyle – Indigenous Fashion. The Tale of an Early Iron Age Brooch from the North-Western Balkans. *Arheologia Bulgarica XVII* (3), pp. 1-16.
- Rustoiu 2014 Rustoiu, A., Rustoiu, A., Indigenous and colonist communities in the Eastern Carpathian Basin at the beginning of the Late Iron Age. The genesis of an Eastern Celtic World. In: Popa, N. C., Stoddart, S. (eds.): *Fingerprinting the Iron Age. Approaches to identity in the European Iron Age. Integrating South-Eastern Europe into the debate*, pp.142-156.
- Rustoiu 2015 Rustoiu, A., The Celtic horizon in Transylvania. Archaeological and historical evidence. In: S. Berecki, S. (ed.): *Iron Age Settlement Patterns and Funerary Landscapes in Transylvania (4th – 2nd Centuries BC)*, Târgu Mureș: Editura Mega, pp. 9-29.
- Rustoiu, Egri 2010 Rustoiu, A., Egri, M. Danubian Kantharoi - Almost three decades later. In: Berecki, S. (ed.), *Iron Age communities in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureș, 9-11 October 2009*, Târgu Mureș: Editura Mega, pp. 217-287.
- Rustoiu, Egri 2011 Rustoiu, A., Egri, M. *The Celts from the Carpathian Basin: Between Continental Traditions and the Fascination of the Mediterranean: a Study of the Danubian Kantharoi. Un Studiu Privind Kantharoi-i Danubieni*. Mega.
- Rustoiu, Ursuțiu 2013 Rustoiu, A., Ursuțiu, A., Celtic colonization in Banat. Comments regarding the funerary discoveries. In: Sîrbu, V., Ștefănescu, R. (eds.):

- The Thracians and their neighbours in the Bronze and Iron Ages. Proceedings of the 12th International Congress of Thracology. Târgoviște 10th–14th September. Necropolises, Cult places, Religion, Mythology.* Braşov: Istros, pp. 323-345.
- Rustoiu, Berecki Rustoiu, A. Berecki, S., Thracian'Warriors in Transylvania at the Beginning of the Late Iron Age. The Grave with Chalcidian Helmet from Ocna Sibiului. In: Berecki, S. (ed.) Iron Age rites and rituals in the Carpathian Basin: proceedings of the international colloquium from Târgu Mureş 7-9 October 2011. *Bibliotheca Mvsei Marisiensis*. pp. 7-9.
- Rustoiu, Berecki Rustoiu, A. and Berecki, S., 2016. Cultural encounters and fluid identities in the eastern Carpathian Basin in the 4th-3rd centuries BC. In: Armit, I., Potrebica, H., Črešnar, M., Mason, P. Büster, L. (eds.), 2016. *Cultural Encounters in Iron Age Europe, Vol. 3*, Archaeolingua, pp. 285-304.
- Rustoiu, Ferencz Rustoiu, A., Ferencz, I. V., Practici funerare în Banat în a doua epocă a fierului. Mobilitate comunitară și identități fluide. În: Sîrbu, V., (ed.) Proceedings of the 16th International Colloquium of Funerary Archaeology. Funerary Practices at the Thracians and the Celts in the Second Iron Age. Alun, Hunedoara County, 11th-14th May 2017 Istros XXXIII, pp. 207-245.
- Saliari, Pucher 2018 Saliari, K., Pucher, E., Dogs in Austria from the Neolithic to the Iron Age. In: Fiore I., Lugli F. (eds): Abstract Dogs. Past & Present - An interdisciplinary perspective - 1st International Conference. *Annali dell' Università degli Studi di Ferrara* 14, pp. 86-88.
- Sarri 2020 Sarri, K., Taming the fibres: traditions and innovations in the textile cultures of Neolithic Greece. In: Schier, W. and Pollock, S. (eds.), 2020. *The Competition of Fibres: Early Textile Production in Western Asia, South-east and Central Europe (10,000-500BCE)*. Oxford: Oxbow Books, pp. 95-110.
- Sava, Gogăltan 2017 Sava, V., Gogăltan, Fl., The Bronze Age Fortifications in Munar "Wolfsberg", Arad County. The 2014 and 2017 Archaeological Researches. *Analecta Archaeologica Ressoviensia* 12, pp. 75-100.

- Schmitzberger 2012 Schmitzberger, M., Die Tierknochen vom Ramsaukopf, Putzenkopf und Putzenfeld–neue Funde vom keltischen Dürrnberg bei Hallein. *Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien. Serie A für Mineralogie und Petrographie, Geologie und Paläontologie, Anthropologie und Prähistorie* 114, pp.79-138.
- Schwappach 1971 Schwappach, F., Stempelverzierte Latène-Keramik aus dem Ringwall von Stična. *Arheoloski Vestnik. Acta Archaeologica XXI-XXII*. pp. 237-252
- Shepard 1956 Shepard, A.O., *Ceramics for the Archaeologist*. Washington: Carnegie Institution of Washington.
- Smith 2002 Smith, J.S., Changes in the workplace: women and textile production on Late Bronze Age Cyprus. In: Bolger, D., Serwint, N. (eds.): *Engendering Aphrodite: Women and society in ancient Cyprus*. Boston: American Schools of Oriental Research, pp. 281-312.
- Soil Atlas 2005 Soil Atlas of Europe, European Soil Bureau Network European Commission, 2005, 128, Office for Official Publications of the European Communities, L-2995 Luxembourg. <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/soil-atlas-europe>
- Sóskuti 2009 Sóskuti K., Óföldaék, Ürmös I. *Régészeti Kutatások Magyarországon*, p. 247.
- Stone 2011 Stone, E.A., The role of ethnographic museum collections in understanding bone tool use. In: Baron, J., Kufel-Diakowska, B. (eds.): *Written in bones: studies on technological and social contexts of past faunal skeletal remains*. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, Instytut Archeologii, pp. 25-37.
- Štolcová, Grömer 2010 Štolcová, T.B., Grömer, K., Loom-weights, Spindles and Textiles–Textile Production in Central Europe from the Bronze Age to the Iron Age. In: Andersson Strand, E. (ed.): *North European symposium for archaeological textiles X*. Oxford: Oxbow Books, pp. 9-20.
- Stöllner 2005 Stöllner, T., More than Old Rags–Textiles from the Iron Age Salt-mine at the Dürrnberg. In: Bichler, P., Grömer, K., Hofmann-de Keijzer, R., Kern, A., Reschreiter, H. (eds.): *Hallstatt textiles: technical analysis, scientific investigation and experiment on Iron Age textiles*. BAR International Series 1351. Oxford: Archaeopress, pp. 161-174.

- Strobel 1996 Strobel, K., Die Galater I. *Geschichte und Eigenart der keltischen Staatenbildung auf dem Boden des hellenistischen Kleinasien*. Berlin.
- Sümegei 2011 Sümegei, P., A link between regions—the role of the Danube in the life of European communities. In: Kovacs, G., Kulcsár, G. (eds) *Ten Thousand Years along the Middle Danube*. *Varia Archaeologica Hungarica* 26, Budapest: Archaeolingua, pp. 9–41.
- Szabó 1988 Szabó, M., *Les Celtes en Pannonie. Contribution à l'histoire de la civilisation celtique dans la cuvette des Carpates*. Paris: Presses de l'École normale supérieure.
- Szabó 2001 Szabó, M., Les Celts du bassin Carpates. In: Szabó, M., *Celtes de Hongrie: Xe-Ier siècles avant J.-C.* Paris: Réunion des musées nationaux, pp. 55-92.
- Szabó 2005 Szabó, M., *A keleti kelták. A késő vaskor a Kárpát-medencében*. Budapest: L'Harmattan.
- Szabó 2007 Szabó, M. La chronologie de l'habitat. In: Szabó, M. (ed.), *L'habitat de l'époque de La Tène à Sajópetri Hosszú-dűlő*. L'Harmattan, pp. 313-320.
- Szabó et alii 1997 Szabó, M., Guillaumet, J.P., Krivecky, B. Sajópetri–Hosszúdűlő. In: Raczky P., Kovács T., Anders A. (eds.) *Utak a múltba. Az M3-as autópálya régészeti leletmentései*. Budapest 81–85.
- Szabó et alii. 2007 Szabó, M., Tankó, K., Szabó, D., Le mobilier céramique. In: Szabó, M. (ed.), *L'habitat de l'époque de La Tène à Sajópetri Hosszú-dűlő*. L'Harmattan, pp. 229-252.
- Szabó et alii 2008 Szabó, M., Czajlik, Z., Tankó, K., Tímár, L., Polgár I: L'habitat du second Age du Fer (IIIe siècle av. J-Chr.). *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 59, pp. 183–223.
- Szabó, Petres 1974 Szabó, M., Petres F. E., *A keleti kelta művészet/Eastern Celtic Art*. Székesfehérvár: Istvan Király Múzeum.
- Szabó, Tankó 2012 Szabó, M., Tankó, K., La nécropole celtique à Ludas–Varjú-dűlő. In: Szabó, M., Tankó, K., Czajlik, Z. (eds.): *La nécropole celtique à Ludas-Varjú-dűlő*. Budapest: L'Harmattan, pp. 9-152.
- Szakmány 2008 Szakmány Gy., Kerámia nyersanyagok, kerámiák a mai Magyarország területén a neolitikumtól a XVIII. század végéig. *A Miskolci Egyetem Közleménye A sorozat, Bányászat* 74, pp. 49-90.

- Szalontai 2006a Szalontai Cs., Apátfalva határa. *Régészeti Kutatások Magyarországon*, pp. 176-177.
- Szalontai 2006b Szalontai Cs., Csanádpalota. *Régészeti Kutatások Magyarországon*, pp. 220-222.
- Szalontai 2006c Szalontai Cs., Makó határa. *Régészeti Kutatások Magyarországon*, pp. 271-273.
- Szöllősi et alii 2009 . Szöllősi, S., Havancsák, I., Bajnóczi, B., Kreiter, A., Szakmány, G. and Tóth, M., 2009. Archeometriai vizsgálatok szerepe a kelta grafitos kerámiák régészeti interpretációjában. In: Ilon, G. (ed): *ΜΩΜΟΣ VI. Őskoros Kutatók VI. Összejövetelének konferenciakötete. Nyersanyagok és kereskedelem. Kőszeg*, pp.19-21.
- Tankó 2004 Tankó K., Rekonstruktion eines latènezeitlichen Grubenhauses aus Ménfőcsanak – Szeles. *Communicationes Archaeologicae Hungariae*, pp. 105-112.
- Tankó 2006a Tankó K., Celtic Glass Bracelets in East-Hungary. In: Sârbu, V., Vaida, D. L. (eds.): *Thracians and Celts. Proceedings of the International Colloquium from Bistrita, 18-20 May 2006*. Cluj Napoca: Mega, pp. 253-263.
- Tankó 2006b Tankó K., Kelta üvegkarperecek Szurdokpöspökiből és Gyöngyöspatáról. *A Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve XXX*, pp. 98-108.
- Tankó 2010a Tankó K., Late Iron Age settlement in the vicinity of Ménfőcsanak (Road no. 83 and Bevasarlokozpont). In: Borhy L. (ed.), *Studia celtica classica et romana Nicolae Szabó septuagesimo dedicate*. Budapest: L'Harmattan, pp. 248-260.
- Tankó 2010b Tankó K., La Tène Ceramic Technology and Tipology of Settlement Assemblages in Northeast Hungary (3rd-2nd Century BC). In: Berecki, S. (ed.) *Iron Age Communities in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureş 9–11 October*. Târgu Mureş: Editura Mega, pp. 321-331.
- Tankó 2015 Tankó K., Celtic Burials from the Prehistoric Kurgan of Kiszombor C. In: Borhy L., Tankó K, Dévai K. (eds.): *Studia Archaeologica Nicolae Szabó LXXV Annos Nato Dedicata*. Budapest: L'Harmattan, pp. 267-279.

- Tankó, Tímár 2019 Tankó, K., Tímár, L., 2019. Late Iron Age settlements in Hungary. In: Cowley, D.C., Fernandez-Gotz, M., Romankiewicz, T., Wendling, H. (eds.), *Rural Settlement. Relating buildings, landscape, and people in the European Iron Age*. Leiden: Sidestone Press, pp. 157-166.
- Tappert 2010 Tappert, C., Statistical Analysis and Historical Interpretation – La Tène Pottery from Straubing-Bajuwarenstraße, Lower Bavaria. In: Horejs, B., Jung, R., Pavúk, P. (eds.): *Analysing Pottery. Processing – Classification - Publication*. Studia Archaeologica et Medievalia 10. Bratislava: Comenius University, pp. 263-284.
- Tănase et alii 2015 Tănase, D., Gindele, R., Bălărie, A., Georgescu, A., Hamzu, A., Leonti, I., Talagiu, A., Colțeanu, P., Petcu, R., Autostrada Timișoara - Lugoj Lot 2 (km 54+000 – 79+625). *Cronica cercetărilor arheologice din România 2015. Campania 2014. A XLIX-a Sesiune Națională de Rapoarte Arheologice Pitești, 28 - 30 mai 2015 Muzeul Județean Argeș*. București: Institutul Național al Patrimoniului. pp. 183-84.
- Tímár 2007 Tímár, L., Structure d'habitat, formes de maison. L'habitat de l'époque de La Tène à Sajópetri–Hosszú-dűlő. In: Szabó, M. (dir.) *L'habitat de l'époque de La Tène à Sajópetri Hosszú-dűlő*. Budapest: L'Harmattan, pp. 201/217.
- Tímár 2013 Tímár, L., Késő vaskori veremházak maradványainak értelmezése. In: Andres, A. (ed.) *ΜΩΜΟΣ VII. Őskoros kutatók VII. összejevetele 2013*, Budapest, pp. 290 – 302.
- Tímár 2016 Tímár, L., The Sunken-Featured Buildings of the Middle La Tène period: Problems and Reconstructions. In: Ramsel, P., Karwowski, M. (eds.): *Boii-Taurisci: Proceedings of the International Seminar, Oberleis-Klement, June 14th-15th, 2012*. Wien: Verlag der Osterreichischen Akademie der Wissenschaft, pp. 191-206.
- Timoc et alii. 2018 Timoc, C., Flutur, A., Georgescu, A. V., Tănase, D., Ciobotaru, D., Ardelean, C.103. Timișoara, jud. Timiș. Punct: Freidorf – S.C. Barum Technik S.R.L., CF nr. 443864/Timișoara. *Cronica Cercetărilor Arheologice Din România Campania 2017. A LII-A Sesiune Națională De Rapoarte Arheologice Muzeul, Național De Istorie Al Transilvaniei, Cluj 15 – 17 Noiembrie 2018*, București: Institutul Național al Patrimoniului, 217.

- Tite 1999 Tite, M. S., Pottery Production, Distribution and Consumption – The Contribution of the Physical Sciences. *Journal of Archaeological Method and Theory* 6 (3), pp. 181-233.
- Tömörkény 1903 Tömörkény I., Ásatásokról a Kenyérváró dombon (Szeged-Alsótanya, Központ). *Archaeologiai Értesítő* 23, pp. 387-388.
- Töröcsik, Vörös 2004 Töröcsik I., Vörös G., Szeged, Roosvelt tér. *Régészeti Kutatások Magyarországon*, p. 295.
- Trebsche, Zaya 2013 Trebsche, P., Zaya, A., Hunting in the Hallstatt and Early La Tène Cultures: the economic and social importance. In: Schmölcke, U., Grimm, O. (eds.): *Hunting in northern Europe until 1500 AD: old traditions and regional developments, continental sources and continental influences*. Neumünster: Wachholtz, pp. 215-238.
- Trebsche 2014 Trebsche, P., Size and economic structure of La Tène period lowland settlements in the Austrian Danube Region. *Produktion–Distribution–Ökonomie. Siedlungs-und Wirtschaftsmuster der Latènezeit*, pp. 341-373.
- Trogmayer 1977 Trogmayer Ottó, Szőreg őstörténete. In: Hegyei, A. (ed.): *Szőreg és népe*. Szeged: Szegedi Ny., pp. 51-66.
- Tugya 2008 Tugya, B., A kutyahús fogyasztásának archaeozoológiai bizonyítékai. The archaeozoological evidences of dog meat consumption. In: Kvassay J. (ed.): *Évkönyv és jelentés a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2008. Évi feltárásairól. 2008 Field Service for Cultural Heritage Yearbook and Review of Archaeological Investigations*. Budapest: Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat, pp. 99–106.
- Tugya 2009 Tugya B., A kelta településrészlet állatsontleleteinek elemzése. In: Kvassay, J. (ed.): *Település- és temetőfeltárás Dunaszentgyörgy határában*. Budapest: Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat, pp. 200-215.
- Urák 2018 Late Iron Age Double-Lyre Stamped Pottery from the Mureş Valley, Transylvania. In: Berecki, S. (ed.) *Iron Age Connectivity in the Carpathian Basin*, Bibliotheca MM Seria Archaeologica, XVI, Mega, 2018, pp. 197-214.
- Ursuțiu et alii 2012 Ursuțiu, A., Oprean, C., Cociș, S. I., Bârcă, V., Dobos, A., Lăzărescu, V., 166. Giarmata, com. Giarmata, jud. Timiș (Autostrada Timișoara-

- Lugoj, lot 1) Punct: Baraj, km. 48+120 – 48+250. *Cronica cercetărilor arheologice din România 2012. Campania 2011. A XLVI-a Sesiune Națională de Rapoarte Arheologice Târgu Mureș, 23-26 mai 2012.* București: Institutul Național al Patrimoniului. P. 287.
- Vaida 2000 Vaida, L., The Celtic cemetery from Orosfaia (Bistrița-Năsăud County). In: Gaiu, C., Rustoiu, A. (eds.): *Les Celtes et les Thraco-Daces de l'Est du bassin des Carpates: les actes du colloque national qui a eu lieu a Bistrița le 16-17 octobre 1998.* Cluj- Napoca: Accent, pp. 135-159.
- Vasiliev 1980 Vasiliev, V., *Sciții agatârși pe teritoriul României*, Cluj.
- Venclová 1980 Venclová, N., 1980. Nástin chronologie laténských skleněných náramků v Čechách. *Památky Archeologické* LXXI/1, Praha, pp.61-92.
- Venclová 1990 Venclova, N., *Prehistoric glass in Bohemia.* Praha: Archeologický ústav AV ČR.
- Venclová 2001 Venclova, N., *Výroba a sídla v době Latenske. Projekt Loděnice.* Praha: Archeologický ústav AV ČR.
- Venclová 2002 Venclova, N., External contacts: visible and invisible. In: Lang, A., Salač, V. (eds.): *Fernkontakte in der Eisenzeit/Dálkové kontakty v době železné: Konference - Konferenze, Liblice 2000.* Praha: Archeologický ústav AV ČR, pp. 72-82.
- Venclová 2016 Venclová, N., *Němčice and Staré Hradisko. Iron Age glass and glass-working in Central Europe.* Praha: Archeologický ústav AV ČR.
- Vizi 2008 Vizi G. M., Régészeti lelőhelyek a község határában, In: Marosvári A. (ed.), *Kiszombor története I.* Kiszombor: Felelős, pp. 92-106.
- Vörös 2012 Vörös, L., A Mátraszőlős-királydombi kelta temető (1957-1958) archaeozoológiai vizsgálata. *A Nyíregyházai Józsa András Múzeum Évkönyve* 54, pp. 217-239.
- Vulpe 2010 Vulpe, A., Prima epocă a fierului. Perioada mijlocie; Istoria și civilizația spațiului carpato-dunărean între mijlocul secolului al VII-lea și începutul secolului al III-lea a. Chr. In: Petrescu-Dîmbovița, M., Vulpe, A. (eds.), *Istoria Românilor*, I, București, pp. 325-340; 465-516.
- Woodford 1982 Woodford, S., Ajax and Achilles Playing a Game on an Olpe in Oxford. *The Journal of Hellenic Studies* 102, pp.173-185.

- Zalotay 1932 Zalotay E., Csongrár vármegye őskori települése. *Dolgozatok a Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem Archaeologiai Intézetéből*, pp. 49-102.
- Zeiler 2010 Zeiler, M., *Untersuchungen zur jüngerlatènezeitlichen Keramikchronologie im östlichen Mitteleuropa*. Rahden/Westf.: Verlag Marie Leidorf.
- Zirra 1971 Zirra, V., Beiträge Zur Kenntnis des Keltischen la Tène in Rumänien. *Dacia* 16, pp. 171-238.
- Zirra 1975 Zirra, V., Influence des géto-daces et de leurs voisins sur l'habitat celtique de Transylvanie. *Alba Regia*, 14, pp. 47-64.
- Zirra 1976 Zirra, V., Le problème des Celtes dans l'espace du Bas-Danube. *Thraco-Dacia* 1, pp. 175-182.
- Zirra 1978 Zirra, V., The Decorated Celtic Pottery of Transylvania. Zirra, V., 1978. The decorated celtic Pottery of Transylvania. *Dacia. Revue d'Archéologie et d'Histoire Ancienne Bucuresti*, 22, pp.125-141.
- Zirra 1980 Zirra, V., Locuiri din a doua epocă a fierului în nord-vestul României. (Așezarea contemporană cimitirului Latène de la Ciumești și habitatul indigen de la Berea, jud. Satu Mare). *Studii și Comunicări IV*, pp. 39-78.
- Zirra 1998 Zirra, V. V., Die relative Chronologie des Gräberfeldes von Pișcolt. In: Müller, F. (ed.): *Münsingen-Rain, ein Markstein der keltischen Archäologie. Funde, Befunde und Methoden im Vergleich: Akten Internationales Kolloquium "Das keltische Gräberfeld von Münsingen-Rain 1906-1996"*, Münsingen/Bern, 9.-12. Oktober 1996. Bern: Verlag Bernisches Historisches Museum, pp. 145-160.